Kamerlingh Onnes

Schooljaar 2026 – 2027

163ste schooljaar

Examenreglement PTA

HAVO

Inhoudsopgave

0.1 Toelichting vooraf 5
0.2 Voorwoord 6
1. Examenreglement vmbo, havo, vwo 7
1.1 Besluit 7
1.2 Begripsbepalingen 7
1.3 Onregelmatigheden 8
1.4 Samenstelling commissie van beroep 9
1.5 Examensecretaris 10
1.6 Examencommissie 10
1.7 Geheimhouding 10
1.8 Proeven 11
1.9 Inrichting en tijdstippen schoolexamen 11
1.10 Schoolexamen rekenen 12
1.11 Afwijkende wijze van examineren 12
1.12 Bewaren en inzage 13
1.13 Vaststelling van de cijfers 13
1.14 De gang van zaken tijdens het centraal schriftelijk examen 15
1.15 Afwezigheid 16
1.16 Gebruik hulpmiddelen 16
1.17 Beoordelingen 16
1.18 Centraal examen in een eerder leerjaar 16
1.19 Verstrekking overzicht onderdelen en beoordeling schoolexamen 17
1.20 Verhindering schoolexamen 17
1.21 Herkansing schoolexamen 18
1.22 Herexamenregeling schoolexamen maatschappijleer vmbo 19
1.23 Herkansing centraal examen 19
1.24 Programma van toetsing en afsluiting 20
1.25 Ondertekening diploma 20
1.26 Examendossier 20
1.27 Slotbepaling 20
1.28 Inwerkingtreding 21
1.29 Citeerartikel 21
1.30 Inzage 21
2. Programma van Toetsing en Afsluiting → huisregels Kamerlingh Onnes 22

2.1 Verhindering bij een schoolexamenonderdeel 22
2.2 Regeling van het schoolexamen 22
2.3 Beoordeling van de schoolexamenonderdelen 23
2.4 Onregelmatigheid 23
2.5 Bezwarencommissie examens 23
2.6 Bezwaar tegen de beoordeling van een schoolexamenonderdeel 24
2.7 Examencommissie 25
2.8 Bewaring 25
2.9 Herkansen schoolexamen havo 4 26
2.10 Herkansen en inhalen schoolexamen havo 5 27
2.11 Herexamen schoolexamen havo 5 28
2.12 Mededeling beoordeling schoolexamen 28
2.13 Faciliteiten 28
2.14 Combinatiecijfer 29
2.15 Maatwerk 29
2.16 Regeling doubleurs 30
3. Programma van Toetsing en Afsluiting → vakken 31
3.1 Afspraken PTA 31
3.2 Regeling van de afzonderlijke vakken 32
4. Vak PTA's HAVO 4 33
5. Vak PTA's HAVO 5 45
6. Toegestane hulpmiddelen bij het centraal examen havo en vwo 59
7. Data van het centraal examen havo 2027 59

0.1 Toelichting vooraf

De gehele examenregeling bestaat uit:

a. het door de minister vastgestelde *Eindexamenbesluit VO* (vmbo-havo-vwo);
b. het door het bevoegd gezag vastgestelde *Examenreglement* (een algemeen gedeelte waarin regels staan voor het schoolexamen (SE) en het Centraal Examen (CE);
c. het jaarlijks door het bevoegd gezag vastgestelde *Programma van Toetsing en Afsluiting* (PTA) met daarin ook de praktische (huis)regels en protocollen die gelden als aanvullende regeling voor de examens.

Op voorstel van de examencommissies van de VO-scholen van Openbaar Onderwijs Groningen is ingevolge artikel 10 sub b Wms dit examenreglement na instemming door de GMR-VO op 7 september 2026 vastgesteld door het college van bestuur op 15 september 2026.
Het Programma van Toetsing en Afsluiting (PTA) is vastgesteld door het bevoegd gezag met instemming van de medezeggenschapsraad Kamerlingh Onnes op 15 september 2026.

Het examenreglement en het PTA staan vanaf 1 oktober 2026 op de website www.kamerlinghonnes.nl en op Somtoday.

Het examenreglement *vormt de verbinding* tussen wet- en regelgeving en overheidsvoorschriften enerzijds en de schoolinterne regelgeving anderzijds. Het is als zelfstandig document leesbaar, maar in geval van onduidelijkheid of waar het leidt tot interpretaties strijdig met de betreffende wet- en regelgeving, zijn de teksten van de overheidsvoorschriften bepalend. In alle gevallen waarin noch de Wet, noch het Eindexamenbesluit, noch dit Examenreglement voorziet, beslist het College van Bestuur.

Alle leerlingen in de bovenbouw wordt een examenreglement en het toepasselijk PTA (programma van toetsing en afsluiting) digitaal ter beschikking gesteld. Het Eindexamenbesluit zelf ligt voor leerlingen en ouders ter inzage op school bij de examensecretaris. Dit is eveneens te raadplegen via Wet voortgezet onderwijs 2020 en Uitvoeringsbesluit WVO 2020.

Vanwege de leesbaarheid is in dit reglement gekozen voor de mannelijke aanduiding. Overal waar hij/hem staat, kan ook zij/haar gelezen worden. Voor directeur kan ook rector gelezen worden in dit reglement.

0.2 Voorwoord

Beste kandidaat,

Voor je ligt het *Examenreglement en het PTA* voor het vmbo-tl, havo en vwo.

Het eindexamen bestaat uit een schoolexamen (SE) en een centraal examen (CE).

In dit document vind je het examenreglement dat de vo-scholen binnen Openbaar Onderwijs Groningen hanteren bij het afnemen van het eindexamen. Dit examenreglement is een erg belangrijk stuk. Het geeft aan welke rechten en plichten de school kent en welke jij als examenkandidaat hebt. Met sommige beschreven situaties kun je onverwacht te maken krijgen. Het zou vervelend zijn als blijkt dat je de betreffende regelingen niet kent. Lees deze tekst dus goed door.

Naast het examenreglement vind je in dit document ook nog een ander stuk, namelijk het Programma van Toetsing en Afsluiting (PTA). In het PTA vind je een overzicht van de eisen die voor het schoolexamen bij de verschillende vakken aan je gesteld worden. In dat programma kun je o.a. lezen welke delen van het schoolexamen wanneer plaatsvinden. Verder wordt bij elk vak afzonderlijk aangegeven hoe de weging van de toetsen/opdrachten is ten aanzien van het schoolexamen. Ook kun je hier de huisregels Kamerlingh Onnes t.a.v. het schoolexamen vinden. Het is belangrijk om te weten dat het schoolexamen voor sommige vakken al start in de voorexamenklassen. Een enkel vak wordt dan zelfs al afgesloten, d.w.z. dat het eindcijfer voor dat vak dan al vaststaat voor je eindlijst. Je neemt deze mee naar het eindexamenjaar en ze gaan straks mede je eindcijfer en het resultaat van het schoolexamen bepalen!

Het examenreglement en het PTA staan vanaf 1 oktober op www.kamerlinghonnes.nl en op Somtoday. Zorg dat je goed weet, wat erin staat, zodat je weet wat er van je verwacht wordt.

Tot slot wenst de schoolleiding je mede namens je docenten en alle andere medewerkers heel veel succes toe met je examens!

1. Examenreglement vmbo, havo, vwo

Het volledige eindexamenbesluit VO is te vinden op:
Wet voortgezet onderwijs 2020 en Uitvoeringsbesluit WVO 2020.

1.1 Besluit

Het College van Bestuur Openbaar Onderwijs Groningen heeft besloten om vast te stellen de volgende regeling voor de examens aan openbare scholen voor vwo, havo, vmbo.

1.2 Begripsbepalingen

In deze regeling wordt verstaan onder:

1. "inspectie": de inspectie van het onderwijs, als bedoeld in artikel 1 onder b Wet op het onderwijstoezicht;
2. "directeur": de rector of directeur van een school voor voortgezet onderwijs;
3. "kandidaat": ieder die door het College van Bestuur tot het eindexamen of deeleindexamen wordt toegelaten;
4. "school": een school voor vwo, een school voor havo, een school voor mavo, een school voor vmbo of een instelling voor educatie en beroepsonderwijs, tenzij anders blijkt;
5. "examinator": degene die is belast met het afnemen van het examen in een vak;
6. "eindexamen": een examen in het geheel van de voor het desbetreffende eindexamen voorgeschreven vakken, bestaande uit het schoolexamen en het centraal examen;
7. “bevoegd gezag” het College van Bestuur van Stichting Openbaar Onderwijs Groningen.

1.3 Onregelmatigheden

1. Als een kandidaat
   a. zich ten aanzien van enig deel van het school- of eindexamen dan wel ten aanzien van een aanspraak op vrijstelling aan enige onregelmatigheid schuldig maakt of heeft gemaakt, of zonder geldige reden afwezig is;
   b. niet tijdig een praktische opdracht of handelingsdeel inlevert of afrondt[1];
   c. gebruik maakt van niet-toegestane hulpmiddelen of deze meeneemt - waaronder in ieder geval telefoons en smartwatches vallen - of niet-toegestane communicatie (waaronder het gebruik van internet zonder uitdrukkelijke toestemming van de school);
   d. zich schuldig maakt aan (enig overige vorm van) fraude;

   dan kan de directeur maatregelen nemen.

2. De maatregelen, bedoeld in het eerste lid, die afhankelijk van de aard van de onregelmatigheid ook in combinatie met elkaar genomen kunnen worden, zijn:
   a. het toekennen van het cijfer 1 voor een toets van het schoolexamen of het centraal examen,
   b. het ontzeggen van de deelname of de verdere deelname aan een of meer toetsen van het schoolexamen of het centraal examen,
   c. het ongeldig verklaren van een of meer toetsen van het reeds afgelegde deel van het schoolexamen of het centraal examen,
   d. het bepalen dat het diploma en de cijferlijst slechts kunnen worden uitgereikt na een hernieuwd examen in door de directeur aan te wijzen onderdelen; indien het hernieuwd examen bedoeld in de vorige volzin betrekking heeft op een of meer onderdelen van het centraal examen legt de kandidaat dat examen af in een volgend tijdvak van het centraal examen.

3. De directeur deelt zijn beslissing binnen zeven werkdagen na constatering van de onregelmatigheid schriftelijk mee aan de kandidaat. In de schriftelijke mededeling wordt gewezen op het bepaalde in dit artikel, lid 4. De schriftelijke mededeling wordt tegelijkertijd in afschrift gezonden aan ouders, voogden of verzorgers van de kandidaat, als deze minderjarig is, en aan het College van Bestuur en de inspectie.

4. De kandidaat kan tegen een beslissing van de directeur in beroep gaan bij de door het college van bestuur in te stellen commissie van beroep. In overeenstemming met artikel 2.63 WVO 2020 wordt het beroep binnen vijf werkdagen nadat de beslissing aan de kandidaat is bekendgemaakt, schriftelijk ingediend bij de commissie van beroep. De commissie stelt een onderzoek in en beslist binnen twee weken na ontvangst van het

[1] Een handelingsdeel houdt een opdracht in die niet met een cijfer wordt beoordeeld. Het 'voldoen' hieraan is een vereiste om het schoolexamen te kunnen voltooien.

beroepsschrift, tenzij zij deze termijn gemotiveerd heeft verlengd met ten hoogste twee weken. De commissie stelt bij haar beslissing zo nodig vast op welke wijze de kandidaat alsnog in de gelegenheid zal worden gesteld het eindexamen geheel of gedeeltelijk af te leggen onverminderd het bepaalde in de laatste volzin van sub d van het tweede lid. De commissie deelt haar beslissing schriftelijk mee aan de kandidaat, aan de ouders, voogden of verzorgers van de kandidaat als deze minderjarig is, aan de directeur en aan de inspectie.

5. Vermoedens van fraude – plagiaat inbegrepen – dienen door de surveillant of nakijkende docent te worden gemeld bij de bezwarencommissie examens. Deze melding moet voorzien zijn van een duidelijke onderbouwing. Mogelijke indicatoren van fraude zijn onder meer:
   a. het gebruik van niet-bestaande of onjuiste bronnen;
   b. overmatig repetitieve of inconsistente tekst;
   c. opvallende stijlveranderingen binnen het werk;
   d. sterke afwijkingen ten opzichte van eerder ingediend werk door dezelfde kandidaat;
   e. gebrekkige aansluiting op de gebruikte lesstof;
   f. antwoorden die sterk doen denken aan generatieve AI-antwoorden.

1.4 Samenstelling commissie van beroep

1. De in artikel 1.3, lid 4, genoemde commissie van beroep bestaat uit drie leden, die in dienst zijn van het bevoegd gezag. In de commissie zitten in ieder geval een onderwijskundig adviseur en de bestuurssecretaris. De commissie kiest uit haar midden een voorzitter. In de commissie zitten geen medewerkers van de scholen van voortgezet openbaar onderwijs van Openbaar Onderwijs Groningen.

2. Het adres van de commissie van beroep is:
   Openbaar Onderwijs Groningen, Postbus 744, 9700 AS Groningen. E-mail: klachten@o2g2.nl

1.5 Examensecretaris

1. Elke school kent een eigen examensecretaris, welke door de directeur uit het personeel van de schoolwordt aangewezen. De directeur stelt een duidelijke taakomschrijving voor de examensecretaris vast.

2. De examensecretaris:
   a. ondersteunt de directeur bij het organiseren en afnemen van het eindexamen;
   b. ondersteunt de directeur bij de uitvoering van het examenreglement en het PTA;
   c. ondersteunt de directeur bij de verstrekking van de beoordeling van het schoolexamen;
   d. tekent – al dan niet samen met de directeur – de overzichten en eindbeoordeling van het schoolexamen;
   e. is – al dan niet samen met de directeur – verantwoordelijk voor het vaststellen van de uitslag van het eindexamen;
   f. tekent – al dan niet samen met de directeur – de diploma's, cijferlijsten, getuigschriften en certificaten.

1.6 Examencommissie

1. De directeur stelt een examencommissie samen, bestaande uit een oneven aantal en tenminste drie leden. Leden van het bevoegd gezag, de directeur(en), leden van de MR, kandidaten en hun wettelijke vertegenwoordigers kunnen geen deel uitmaken van de examencommissie.

2. De examencommissie:
   a. stelt een voorstel van het examenreglement op;
   b. stelt jaarlijks een programma van toetsing en afsluiting voor;
   c. is verantwoordelijk voor het borgen van het afsluitend karakter en de kwaliteit van het schoolexamen;
   d. stelt richtlijnen en aanwijzingen vast om te komen tot een beoordeling van het schoolexamen.
   e. Stelt jaarlijks een verslag op van haar werkzaamheden.

1.7 Geheimhouding

Iedereen die betrokken is bij de uitvoering van dit reglement gaat op vertrouwelijke manier met de gegevens om, tenzij wettelijke voorschriften anders bepalen.

1.8 Proeven

1. Het schoolexamen kan plaatsvinden in de leerjaren 3 en 4 vmbo, 4 en 5 havo en 4, 5 en 6 vwo.
2. Het schoolexamen in een vak bestaat uit het afnemen van drie of meer proeven. Deze proeven kunnen schriftelijk, mondeling, praktisch of in een combinatie daarvan worden afgenomen.
3. De proeven in een vak gaan over de stof, waarover het schoolexamen zich ingevolge het examenprogramma uitstrekt.

1.9 Inrichting en tijdstippen schoolexamen

1. Het schoolexamen vindt plaats overeenkomstig de tijdschema's en stofomschrijving van de vakken, zoals die in het programma van toetsing en afsluiting zijn omschreven. De vorm (schriftelijk, mondeling, praktisch of een combinatie daarvan), waarin de proeven van het schoolexamen zullen plaatsvinden, is in overeenstemming met het Programma van Toetsing en Afsluiting.
2. Toelating tot het centraal examen is slechts mogelijk indien de kandidaat het schoolexamen in het betreffende vak volledig heeft afgesloten vóór de aanvang van het eerste tijdvak van het centraal examen.
3. In afwijking van het vorige lid, dient in het geval van flexibele digitale examens BB KB het schoolexamen in het betreffende vak door de kandidaat te zijn afgesloten voor het centraal examen. In afwijking van het tweede lid geldt voor flexibele digitale examens BB en KB dat toelating tot het centraal examen in een vak slechts mogelijk is indien het schoolexamen in dat vak volledig is afgesloten vóór het afleggen van het centraal examen.
4. Deelname aan de schoolexamens, daaronder mede verstaan het inleveren van werk behorend bij een praktische opdracht op of voor de deadline, is verplicht.
5. Het bevoegd gezag kan in afwijking van het tweede lid een kandidaat die ten gevolge van ziekte of een andere van zijn wil onafhankelijke omstandigheid het schoolexamen in één of meer vakken niet heeft kunnen afsluiten voor de aanvang van het eerste tijdvak, in de gelegenheid stellen het schoolexamen in dat vak of in die vakken af te sluiten na aanvang van het eerste tijdvak, doch vóór het centraal examen in dat vak of in die vakken.

1.10 Schoolexamen rekenen

Voor leerlingen die geen eindexamen afleggen is wiskunde is, conform artikel 12.45 WVO 2020, in het PTA een schoolexamen rekenen opgenomen.

1.11 Afwijkende wijze van examineren

1. De directeur kan toestaan dat een gehandicapte kandidaat het examen geheel of gedeeltelijk aflegt op een wijze die is aangepast aan de mogelijkheden van die kandidaat. In dat geval bepaalt de directeur de wijze waarop het examen zal worden afgelegd, met dien verstande dat aan de overige bepalingen in dit besluit wordt voldaan. Hij doet hiervan zo spoedig mogelijk mededeling aan de inspectie.

2. Tenzij sprake is van een objectief waarneembare lichamelijke handicap, geldt ten aanzien van de in het eerste lid bedoelde aangepaste wijze van examineren dat:
    a. er een deskundigenverklaring is die door een ter zake kundige psycholoog, orthopedagoog, neuroloog of psychiater is opgesteld,
    b. de aanpassing voor zover betrekking hebbend op het centraal examen in ieder geval kan bestaan uit een verlenging van de duur van de desbetreffende toets van het centraal examen met ten hoogste 30 minuten, en
    c. een andere aanpassing slechts kan worden toegestaan voor zover daartoe in de onder a genoemde deskundigenverklaring ten aanzien van betrokkene een voorstel wordt gedaan dan wel indien de aanpassing aantoonbaar aansluit bij de begeleidingsadviezen, vermeld in die deskundigenverklaring.

3. Het bevoegd gezag kan in verband met onvoldoende beheersing van de Nederlandse taal afwijken van de voorschriften gegeven bij of krachtens dit besluit, ten aanzien van een kandidaat die met inbegrip van het schooljaar waarin hij eindexamen aflegt, ten hoogste zes jaren onderwijs in Nederland heeft gevolgd en voor wie het Nederlands niet de moedertaal is. De in de eerste volzin bedoelde afwijking kan betrekking hebben op:
    a. het vak Nederlandse taal en literatuur;
    b. het vak Nederlandse taal;
    c. enig ander vak waarbij het gebruik van de Nederlandse taal van overwegende betekenis is.

4. De in het derde lid bedoelde afwijking bestaat voor zover betrekking hebbend op het centraal examen slechts uit een verlenging van de duur van de desbetreffende toets van het centraal examen met ten hoogste 30 minuten en het verlenen van toestemming tot het gebruik van een verklarend woordenboek der Nederlandse taal.

5. De directeur doet van de wijze waarop het examen ingevolge het eerste lid wordt afgelegd zo spoedig mogelijk mededeling aan de inspectie. Van elke afwijking op grond van het derde lid wordt ook mededeling gedaan aan de inspectie.

1.12 Bewaren en inzage

1. Het werk van het examen wordt, samen met de opgaven en de officiële (cijfer)lijsten, gedurende tenminste zes maanden na de uitslag van het centraal examen in het schoolarchief bewaard.
2. Na toestemming van de directeur kan de kandidaat inzage krijgen in het schriftelijk examenwerk. De directeur kan deze bevoegdheid mandateren aan de examensecretaris. Aan dit inzagerecht kan geen recht op herwaardering worden ontleend. De wijze waarop de kandidaat inzage aanvraagt, wordt door de school vastgesteld.
3. De directeur draagt er zorg voor dat de inzage plaatsvindt onder toezicht van een medewerker van de school.
4. De kandidaat heeft vanaf de uitslagdatum recht op inzage in het gemaakte centraal examenwerk nadat de score is vastgesteld door de eerste en tweede corrector. Er worden geen uitspraken gedaan over de rol van de tweede corrector en er worden geen contactgegevens van de tweede corrector verstrekt.
5. Tijdens de inzage krijgt de kandidaat inzage in de opgaven, een kopie van het eigen werk, de toegekende score en het correctievoorschrift.
6. Het is de kandidaat niet toegestaan om tijdens de inzage wijzigingen aan te brengen in het examenwerk, noch om het werk, de opgaven of het correctievoorschrift te kopiëren, te fotograferen of op andere wijze vast te leggen. De kandidaat mag aantekeningen maken op een apart vel papier.
7. Indien de kandidaat meent dat sprake is van een aanwijsbare fout in de beoordeling, kan hij zijn bevindingen schriftelijk en gemotiveerd kenbaar maken aan de directeur. De directeur handelt conform de geldende landelijke richtlijnen.

1.13 Vaststelling van de cijfers

1. Voor de becijfering van de toetsen kunnen alle getallen met één decimaal van 1,0 tot en met 10 worden gebruikt. Het eindcijfer van het schoolexamen is het gewogen gemiddelde van de beoordelingen die voor de proeven van het schoolexamen aan de kandidaat zijn gegeven. De wegingsfactor wordt per vak en per toets aangegeven in het Programma van Toetsing en Afsluiting.
2. Als een kandidaat in een vak door twee of meer docenten is geëxamineerd bepalen deze docenten in onderling overleg het cijfer voor het schoolexamen. Komen zij niet tot overeenstemming, dan wordt het cijfer bepaald op het rekenkundig gemiddelde van de beoordelingen door ieder van hen.
3. Het schoolexamen eindcijfer van vakken met uitsluitend schoolexamen wordt afgerond op een heel getal zonder decimalen. Om te komen tot dit hele getal wordt bij een cijfer met meerdere decimalen eerst afgerond naar één decimaal. Indien deze decimaal een 5 of hoger is, dan wordt het eindcijfer naar boven afgerond.[2]

[2] *In de praktijk betekent dit dat een 5,45 wordt afgerond naar 5,5 en vervolgens naar een 6.*

4. Het schoolexamen eindcijfer van vakken met schoolexamen en centraal examen wordt afgerond op één decimaal. Als een gemiddelde, zoals bedoeld in lid 1 of 2, een cijfer met twee of meer decimalen is, wordt dit cijfer afgerond op de eerste decimaal met dien verstande dat deze decimaal met 1 wordt verhoogd indien de tweede decimaal zonder afronding 5 of hoger is.[3]

5. De examinator geeft de kandidaat inzage in de normen die bij het bepalen van het cijfer voor de afgelegde toetsen door hem zijn gehanteerd.

6. Vakken waarvoor geen cijfer wordt vastgesteld, maar die beoordeeld worden met een onvoldoende, voldoende of goed, dienen - in overstemming met artikel 3.15 Uitvoeringsbesluit WVO 2020 – te zijn vastgesteld uiterlijk tien dagen voor aanvang van het eerste tijdvak.

7. De (eind)cijfers van het centraal schriftelijk examen worden vastgesteld conform het bepaalde in artikel 3.32 e.v. Uitvoeringsbesluit WVO 2020.

[3] *Idem.*

1.14 De gang van zaken tijdens het centraal schriftelijk examen

1. Tijdens de zittingen wordt het toezicht gehouden door tenminste twee daartoe door de directeur uit het personeel aangewezen surveillanten.
2. Nadat bij het begin van het examen in een vak een van de surveillanten de op de enveloppe beschreven gegevens heeft opgelezen en in orde heeft bevonden, opent hij de enveloppe in aanwezigheid van de kandidaten. Als niet alle kandidaten in één lokaal zijn geplaatst, dan wordt de enveloppe geopend in één van de examenlokalen.
3. Kandidaten mogen niet eerder dan een uur na de aanvang van het examen vertrekken.
4. Een kandidaat die te laat komt mag tot uiterlijk een half uur na het begin van het examen worden toegelaten.
5. Het werk wordt uitsluitend gemaakt op papier dat door de directeur is verstrekt, tenzij door de commissie belast met de vaststelling van de opgaven ander papier wordt verstrekt.
6. De kandidaat neemt pen, potlood, gum, liniaal, geodriehoek, passer en de overige hulpmiddelen die hem vanwege het CvTE/ministerie door de directeur worden toegestaan, mee in de examenzaal. Het is de kandidaat toegestaan om (onder andere grafieken) te tekenen met potlood. Het is de kandidaat niet toegestaan om met potlood te schrijven. Indien de kandidaat het examenwerk toch met potlood heeft gemaakt, dan kan de school ervoor kiezen om onmiddellijk na het beëindigen van de examenzitting het werk te kopiëren, waarna het origineel wordt bewaard in een kluis en de corrector een kopie ontvangt ter correctie. Het is niet toegestaan om mobiele gegevensdragers mee te nemen of te gebruiken.[4]
7. De kandidaat mag tijdens het examen het examenlokaal niet verlaten zonder toestemming van de toezichthouder.
8. Deelname aan het examen betekent dat het eenmaal gemaakte werk zijn geldigheid behoudt.
9. Na het inleveren van het examenwerk is het de kandidaat niet toegestaan om wijzigingen of aanvullingen in het ingeleverde werk aan te brengen.
10. Een kandidaat die tijdens een zitting onwel wordt, kan onder begeleiding het examenlokaal verlaten. In overleg met de kandidaat beoordeelt de directeur of de kandidaat na enige tijd het werk kan hervatten. De directeur bepaalt in overleg met de inspectie of de gemiste tijd aan het eind van de zitting mag worden ingehaald. Kan de kandidaat het werk niet kan hervatten, dan vraagt de directeur de inspectie te verklaren dat het voor een deel gemaakte werk ongeldig is. In dat geval zal de kandidaat in het tweede tijdvak aan het examen moeten deelnemen.
11. Aan het einde van het examen verzamelen de toezichthouders het gemaakte werk. De kandidaten blijven zitten totdat de toezichthouder toestemming geeft om het lokaal te verlaten.

---

[4] *De toegestane hulpmiddelen zijn daarnaast per vak terug te vinden op het examenblad.nl. De examenkandidaat wordt geacht kennis te hebben van deze toegestane hulpmiddelen.*

1.15 Afwezigheid

De kandidaten zijn vooraf op de hoogte gesteld over de regels met betrekking tot afwezigheid bij het centraal examen.

1.16 Gebruik hulpmiddelen

De kandidaat mag bij het schoolexamen uitsluitend gebruik maken van hulpmiddelen, zoals deze zijn aangegeven in het programma van toetsing en afsluiting of blijken uit andere door de school gedane communicatie.

1.17 Beoordelingen

1. Van iedere beoordeling die bij het bepalen van het eindoordeel over een kandidaat meetelt, stelt de examinator de kandidaat zo spoedig mogelijk op de hoogte.
2. De beoordelingen binnen het schoolexamen vinden plaats zoals is besloten in het programma van toetsing en afsluiting.
3. Indien een kandidaat het niet eens is met zijn beoordeling, dan kan hij zijn bezwaar schriftelijk kenbaar maken bij de bezwarencommissie examens op de in het programma van toetsing en afsluiting omschreven wijze.

1.18 Centraal examen in een eerder leerjaar

1. Het bevoegd gezag kan ingevolge artikel 2.56 lid 4 WVO 2020 een kandidaat uit het voorlaatste of direct daaraan voorafgaande leerjaar toelaten tot het centraal examen in één of meer vakken, niet zijnde alle vakken van het eindexamen.

2. Bij toepassing van het eerste lid wordt het schoolexamen in dat vak of die vakken afgesloten voordat in dat leerjaar het centraal examen in dat vak of die vakken aanvangt.

3. Indien toepassing wordt gegeven aan het eerste lid, wordt het derde tijdvak aansluitend aan het voorlaatste of direct daaraan voorafgaande leerjaar afgenomen door het College voor toetsen en examens.

4. Indien de kandidaat in één of meer vakken centraal examen heeft afgelegd in het voorlaatste of direct daaraan voorafgaande leerjaar, en niet is bevorderd tot het volgende leerjaar, vervallen de met dit centraal examen of deze centrale examens behaalde resultaten.

5. Indien een kandidaat overeenkomstig het eerste lid in een of meer vakken eindexamen heeft afgelegd, maakt de directeur het eindcijfer van dit examen schriftelijk aan de examenkandidaat bekend zodra deze is vastgesteld, onder mededeling van het recht van herkansing als bedoeld in artikel 3.36 Uitvoeringsbesluit WVO 2020.

1.19 Verstrekking overzicht onderdelen en beoordeling schoolexamen

1. Voor de aanvang van het eerste tijdvak van het centraal examen verstrekt de directeur schriftelijk aan de kandidaat, voor zover van toepassing:
   a. een overzicht van behaalde resultaten van alle onderdelen in het examendossier;
   b. een overzicht van de cijfers die de kandidaat heeft behaald voor het schoolexamen;
   c. de beoordeling van de vakken waarvoor geen cijfer wordt vastgesteld;
   d. de beoordeling van het profielwerkstuk in het vmbo.

2. De directeur en de examensecretaris tekenen voor de verstrekking van de in het eerste lid genoemde overzichten en beoordelingen en leggen dit voor aan de kandidaat.

3. De kandidaat tekent voor ontvangst van de in het eerste lid genoemde overzichten en beoordelingen.

1.20 Verhindering schoolexamen

1. Als een kandidaat om een geldige reden is verhinderd een proef of proeven van het schoolexamen af te leggen, kan de directeur op grond van de regels in het programma van toetsing en afsluiting bepalen dat een kandidaat in de gelegenheid wordt gesteld de desbetreffende proef of proeven alsnog af te leggen. De directeur beoordeelt op basis van de criteria zoals die in het programma van toetsing en afsluiting zijn aangegeven, of er een geldige reden is.
2. Afwezigheid bij een proef of proeven van het schoolexamen moet steeds voor de aanvang daarvan bij directeur of een door hem daarvoor aangewezen persoon worden gemeld. In het programma van toetsing en afsluiting wordt aangegeven op welke wijze dit door de kandidaat en/of zijn ouders, voogden of verzorgers als de kandidaat minderjarig is, moet gebeuren.
3. Indien sprake is van een ongeoorloofde verhindering dan wel het niet tijdig inleveren van werk, dan is sprake van een onregelmatigheid en wordt verwezen naar artikel 1.3 van dit examenreglement.

1.21 Herkansing schoolexamen

1. Het schoolexamen kent een herkansingsregeling, die is beschreven in het programma van toetsing en afsluiting.
2. De herkansingregeling moet aansluiten bij de vorm en inrichting van het schoolexamen.
3. In de herkansingsregeling worden in ieder geval aangegeven:
    a. de wijze waarop een kandidaat zich kan aanmelden voor een herkansing;
    b. de criteria op basis waarvan wordt beoordeeld of een kandidaat voor een herkansing in aanmerking komt;
    c. de periodes waarbinnen de herkansing plaatsvindt en het aantal herkansingsmogelijkheden;
    d. de onderdelen van het schoolexamen, welke zijn uitgesloten van de herkansingsregeling.

4. Het programma van toetsing en afsluiting voorziet eveneens in een inhaalmogelijkheid voor de kandidaat die door ziekte of ten gevolge van een bijzondere van zijn wil onafhankelijke omstandigheid niet in staat is geweest aan de eerste afname van één of meer toetsen van het schoolexamen deel te nemen.

1.22 Herexamenregeling schoolexamen maatschappijleer vmbo

1. Los van de herkansingsmogelijkheden voor toetsen na elke toetsperiode bestaat er op het vmbo nog de mogelijkheid om een herexamen voor het vak maatschappijleer uit het gemeenschappelijk deel te doen, indien de kandidaat een eindcijfer voor dat vak heeft lager is dan een 6.

2. De examinator draagt er zorg voor dat het herexamen een goede weergave is van het volledige examenprogramma van het vak maatschappijleer.

3. Het herexamen moet zijn afgerond voordat de centrale examens beginnen.

4. Artikel 3.16 Uitvoeringsbesluit WVO 2020 is van overeenkomstige toepassing.

1.23 Herkansing centraal examen

1. De examenkandidaat kan conform artikel 3.38 Uitvoeringsbesluit WVO 2020 een vak herkansen nadat het gehele centraal examen – praktische opdrachten inbegrepen – is afgelegd en beoordeeld door examinator.

2. De examenkandidaat deelt binnen de bepaalde termijn schriftelijk mee dat hij gebruik wenst te maken van het herkansingsrecht. De directeur stelt deze termijn op voorhand vast.

1.24 Programma van toetsing en afsluiting

1. leder jaar vóór 1 oktober wordt een programma van toetsing en afsluiting per school vastgesteld door het bevoegd gezag.[5]

2. In het programma wordt in elk geval aangegeven:
   - welke onderdelen van het examenprogramma op het schoolexamen worden getoetst,
   - de inhoud van de onderdelen van het schoolexamen,
   - de verdeling van de examenstof over de toetsen van het schoolexamen,
   - de tijdvakken waarbinnen de toetsen van het schoolexamen aanvangen,
   - de wijze waarop het schoolexamen plaatsvindt,
   - de herkansing daaronder mede begrepen, de wijze van herkansing voor het schoolexamen,
   - de regels die aangeven op welke wijze het cijfer voor het schoolexamen voor een kandidaat tot stand komt.

3. Het programma van toetsing en afsluiting wordt door de directeur vóór 1 oktober toegezonden aan de inspectie via het digitaal loket en verstrekt aan de kandidaten.

1.25 Ondertekening diploma

De ondertekening van het diploma geschiedt door de directeur en de eindexamensecretaris.

1.26 Examendossier

Het examendossier is het geheel van de onderdelen van het schoolexamen zoals gedocumenteerd in het een door het bevoegd gezag gekozen vorm. Het examendossier voor het vmbo theoretische leerweg en gemengde leerweg omvat tevens de resultaten die de leerling heeft behaald voor de vakken, bedoeld in artikel 2.19 onderscheidenlijk artikel 2.28 van het Uitvoeringsbesluit WVO 2020 voor zover in die vakken geen eindexamen is afgelegd. In die gevallen waarin het examenreglement niet voorziet, beslist de directeur.

1.27 Slotbepaling

In die gevallen waarin het examenreglement niet voorziet, beslist de directeur.

[5] Het bevoegd gezag kan de vaststelling van het programma van toetsing en afsluiting mandateren aan de schoolleiding

1.28 Inwerkingtreding

Deze regeling treedt in werking op 1 oktober 2026.

1.29 Citeerartikel

Deze regeling kan worden aangehaald als: Examenreglement vwo-havo-vmbo van Openbaar Onderwijs Groningen.

1.30 Inzage

Deze regeling ligt ter inzage bij het Openbaar Onderwijs Groningen, Leonard Springerlaan 39, 9727 KB te Groningen. Deze regeling wordt opgenomen in het programma van toetsing en afsluiting.

2. Programma van Toetsing en Afsluiting → huisregels Kamerlingh Onnes

2.1 Verhindering bij een schoolexamenonderdeel

1. Als een kandidaat door ziekte of door een andere vorm van overmacht niet in staat is één of meer schoolexamenonderdelen bij te wonen, moet dit TELEFONISCH (050-3210610) gemeld worden bij de verzuimcoördinator, met opgaven van reden. Bij voorkeur tussen 7.45 uur en 8.15 uur, maar in ieder geval een half uur voor aanvang van het te missen schoolexamenonderdeel. Indien de kandidaat minderjarig is, dient de afwezigheid te worden gemeld door zijn ouders, voogden of verzorgers.
2. Of een kandidaat om 'wettige redenen' afwezig is geweest, wordt beoordeeld door de teamleider. Wettige redenen kunnen onder andere zijn: ziekte en zeer bijzondere familieomstandigheden.
3. De examinatoren zijn gehouden ongeoorloofde afwezigheid van kandidaten bij een schoolexamenonderdeel zo spoedig mogelijk aan de teamleider of (plaatsvervangende) examensecretaris te melden.

2.2 Regeling van het schoolexamen

1. Bij een schriftelijke toets mag de kandidaat het lokaal niet verlaten in de eerste dertig minuten van de toets.
2. Het dragen van een horloge tijdens een schoolexamentoets is niet toegestaan (dit geldt ook voor het centraal examen).
3. Als de kandidaat het werk van een handelingsdeel, een praktische opdracht, een culturele activiteit of het profielwerkstuk niet tijdig heeft ingeleverd, kan hij door de desbetreffende docent worden verplicht daaraan in zijn vrije tijd op school verder te werken totdat aan de gestelde eisen is voldaan. Als de kandidaat hierbij in gebreke blijft, kan de directeur dit aanmerken als een onregelmatigheid in de zin van artikel 1.3.
4. Indien een kandidaat het werk van een schoolexamenonderdeel moet verbeteren of aanvullen, krijgt hij daar ten hoogste veertien dagen de gelegenheid toe, tenzij de directeur anders heeft bepaald.
5. Indien het om organisatorische redenen of door het karakter van de opdracht niet mogelijk is deze later te maken of af te ronden, kan de directeur bepalen dat er sprake is van een onregelmatigheid in de zin van artikel 1.3. Dit kan bijvoorbeeld het geval zijn bij een excursie, een practicum of een mondelinge presentatie.
6. De kandidaat mag bij het schoolexamen uitsluitend gebruik maken van hulpmiddelen, zoals deze zijn aangegeven in het Programma van Toetsing en Afsluiting.

2.3 Beoordeling van de schoolexamenonderdelen

1. Bij een groepsopdracht is elk groepslid medeverantwoordelijk voor het gehele werk. Eventuele onvolkomenheden in de bijdrage van één groepslid aan het ingeleverde product leiden tot een lagere beoordeling voor elk groepslid, in overeenstemming met de beoordelingscriteria van de opdracht.
2. De examinator stelt de kandidaat zo spoedig mogelijk in kennis van de beoordeling van elk schoolexamenonderdeel. Bij schriftelijke toetsen uiterlijk op de tiende schooldag nadat de toets is gemaakt. Bij praktische opdrachten en handelingsdelen: uiterlijk op de vijftiende schooldag nadat het werk is ingeleverd. Cijfers worden gegeven op een schaal van 1 tot en met 10 met één decimaal.
3. De examinator geeft de kandidaat inzage in de normen die bij het bepalen van het cijfer voor de afgelegde toetsen door hem zijn gehanteerd.
4. De examinator geeft een toelichting op de beoordeling. De kandidaat heeft daarbij het recht het beoordeelde werk en de opgaven in te zien.
5. De beoordelingen binnen het schoolexamen vinden plaats zoals is besloten in het programma van toetsing en afsluiting.
6. Een handelingsdeel heeft geen weging, maar moet met een voldoende of goed worden afgesloten.

2.4 Onregelmatigheid

1. De regeling t.a.v. onregelmatigheden kun je vinden in artikel 1.3.
2. Alvorens een beslissing ingevolge artikel 1.3 lid 1 en 2 wordt genomen, hoort de directeur of de bezwarencommissie examens de kandidaat. De kandidaat kan zich door een door hem aan te wijzen meerderjarige laten bijstaan.

2.5 Bezwarencommissie examens

1. In september van elk jaar installeert de directeur de bezwarencommissie examens voor dat lopende schooljaar. Voor het examenjaar 2026-2027 bestaat deze commissie van het Kamerlingh Onnes uit:
   - de teamleider havo & vwo bovenbouw;
   - de teamleider vmbo-tl;
   - de secretaris van het eindexamen.
2. De bezwarencommissie examens heeft (onder andere) de volgende taken:
   a. Behandelen van verzoeken van kandidaten voor bijzondere maatregelen bij een schoolexamen, wegens persoonlijke omstandigheden van de kandidaat;
   b. Behandelen van klachten of verzoeken van kandidaten voor vrijstelling of ontheffing;
   c. Behandelen van klachten van kandidaten over een primair besluit van de examinator, waaronder de inhoud of de beoordeling van een schoolexamen;

d. Behandelen van klachten van kandidaten over de omstandigheden waaronder een schoolexamen is afgelegd.

3. De bezwarencommissie examens brengt advies uit aan de directeur. De directeur neemt op basis van het advies een besluit. Binnen tien werkdagen nadat het bezwaar of verzoek is binnengekomen wordt het besluit van de directeur schriftelijk en gemotiveerd aan de kandidaat medegedeeld.

4. Tegen het besluit van de directeur kan beroep worden ingesteld bij de beroepscommissie van Openbaar onderwijs Groningen. Zie artikel 1.3 (onregelmatigheden) en artikel 1.4 (samenstelling commissie van beroep).
5. Tegen een primair besluit van een examinator als bedoeld in lid 2c of een omstandigheid als bedoeld in lid 2d kan de kandidaat of diens wettelijke vertegenwoordiger, binnen vijf werkdagen nadat het besluit aan de kandidaat is medegedeeld of de gebeurtenis heeft plaatsgevonden, schriftelijk en gemotiveerd bezwaar maken bij de bezwarencommissie examens.
6. Indien een lid van de bezwarencommissie examens rechtstreeks is betrokken bij een geschil of kwestie, dan neemt hij geen deel aan de beraadslaging en de besluitvorming over het geschil.

2.6 Bezwaar tegen de beoordeling van een schoolexamenonderdeel

1. Een kandidaat kan uitsluitend bezwaar aantekenen tegen de beoordeling van een schoolexamenonderdeel als hij de volgende regels in acht neemt.
   a. De kandidaat geeft het gemaakte werk bij het einde van de toelichting op de beoordeling onmiddellijk terug aan de examinator, zonder in het werk enige wijziging of aanvulling te hebben aangebracht.

   b. De kandidaat bespreekt zijn bezwaar met de examinator. Als het bezwaar blijft bestaan, geeft de examinator aan de kandidaat een fotokopie van de desbetreffende delen van het werk, indien de kandidaat daarom vraagt. De kandidaat tekent het bezwaar aan bij de bezwarencommissie examens uiterlijk op de vijfde werkdag na de toelichting op de beoordeling. De kandidaat tekent het bezwaar schriftelijk aan, onder opgave van argumenten. Het bezwaar kan worden gestuurd naar het e-mailadres van de examensecretaris (r.a.menninga@o2g2.nl)
2. Indien een kandidaat niet uiterlijk op de vijfde werkdag na de toelichting op de beoordeling bezwaar aantekent tegen de beoordeling vervalt de mogelijkheid om bezwaar aan te tekenen.

2.7 Examencommissie

1. In september van elk jaar installeert de directeur de examencommissie voor dat lopende schooljaar. In de examencommissie nemen de volgende leden plaats:
   - Eén docent uit het vmbo-tl team
   - Eén docent uit het havo/vwo bovenbouwteam
   - Eén docent uit team onderbouw
   - De examensecretaris
   - Eén teamleider

2. In artikel 2.60e regelt de WVO 2020 de taken en de bevoegdheden van de examencommissie. Deze taken en bevoegdheden houden onder andere in:
   - het opstellen van een voorstel voor een examenreglement als bedoeld in artikel 2.60 voor het bevoegd gezag;
   - het jaarlijks opstellen van een voorstel voor een programma van toetsing en afsluiting als bedoeld in artikel 2.60a voor het bevoegd gezag;
   - het borgen van het afsluitend karakter en de kwaliteit van het schoolexamen;
   - het vaststellen van richtlijnen en aanwijzingen om te komen tot een beoordeling van het schoolexamen en overige door het bevoegd gezag aan de commissie opgedragen taken en bevoegdheden.
   - De examencommissie stelt regels vast over haar werkwijze.
   - De examencommissie stelt jaarlijks een verslag op van haar werkzaamheden.
   - De examencommissie evalueert jaarlijks de kwaliteit van de schoolexaminering en stelt een advies op aan het bevoegd gezag en de directeur over noodzakelijke en wenselijke verbeteringen.
   - De examencommissie verstrekt de regels over haar werkwijze, het verslag, de evaluatie en het advies, bedoeld in het tweede tot en met het vierde lid, aan het bevoegd gezag, aan de directeur en aan de examensecretaris van een school.

2.8 Bewaring

1. Het door de kandidaat gemaakte schoolexamenwerk wordt door de examinator tenminste 6 maanden nadat de kandidaat de school heeft verlaten bewaard.

2. De examinator bewaart van elk onderdeel van het schoolexamen tenminste 6 maanden nadat de kandidaat de school heeft verlaten, voor zover van toepassing:
   - de opdracht of opgaven;
   - de correctiesleutel, het correctievoorschrift met mogelijke antwoorden of het beoordelingsmodel;
   - de beoordelingscriteria en de puntenverdeling.

2.9 Herkansen schoolexamen havo 4

1. De kandidaat kan herkansen in:
   - één schriftelijk schoolexamen uit havo 4 en
   - één schriftelijke toets van het vak maatschappijleer uit havo 4 en
   - één praktische opdracht (pta onderdeel 601 of 604) van het vak CKV uit havo 4.
2. De kandidaat kiest na het afsluiten van alle schoolexamenonderdelen welke onderdelen hij eventueel wil herkansen. Deze herkansing(en) vinden na de laatste toetsweek plaats.
   Voor het vak CKV communiceert de docent wanneer de uiterste inleverdatum is. Het later inleveren van de herkansing CKV dan de uiterste inleverdatum is niet mogelijk. De praktische opdracht wordt dan niet meer nagekeken door de examinator. Hiermee wordt het eerst behaalde cijfer definitief.
3. Het nieuw behaalde cijfer vervangt het eerder behaalde cijfer alleen indien het cijfer van de herkansing hoger is.
4. Het nieuw behaalde cijfer telt mee voor het schoolexamen, maar niet voor de overgang.
5. In geval van afwezigheid bij de herkansing van een toets, door welke omstandigheid dan ook, vervalt het recht op herkansing van die toets. Het 'inhalen' van een herkansing is dus niet mogelijk.

2.10 Herkansen en inhalen schoolexamen havo 5

1. Indien de kandidaat telefonisch is afgemeld en de teamleider beoordeeld heeft dat een kandidaat om een geldige reden afwezig is geweest, dan moet de kandidaat deze toets(en) inhalen op het inhaalmoment(en). Deze inhaalmomenten worden gepland door het toetsbureau.

2. Een kandidaat die in een toetsweek meer dan vier toetsen heeft gemist, moet in ieder geval vier toetsen inhalen op de inhaalmomenten. Voor de overige schoolexamentoetsen moet de kandidaat in overleg met de mentor/leerlingcoördinator inhaalafspraken maken. Deze afspraken moeten worden gemaakt voor de afsluitdag. De afspraken gelden pas na overleg met de vakdocent en de (plaatsvervangende) examensecretaris.

3. Een kandidaat heeft recht op één herkansing na elke toetsperiode. Deze herkansing vindt plaats op de afsluitdag na elke toetsperiode. Een kandidaat kan alleen deelnemen aan een herkansing op de afsluitdag als alle schoolexamentoetsen uit de voorgaande toetsperiode zijn gemaakt.

4. Een kandidaat mag naast de herkansing na elke toetsperiode (zie lid 2.10.3) ook nog een vierde (extra) herkansing inzetten. Deze extra herkansing kan alleen ingezet worden als de kandidaat geen achterstanden heeft en tenminste twee toetsweken volledig heeft gemaakt (dus geen schoolexamentoetsen uit deze twee toetsweken heeft gemist.) Deze extra herkansing vindt ook plaats op afsluitdag 3. De extra herkansing mag ingezet worden voor een schriftelijke toets uit toetsperiode 1, 2 of 3.

5. Na afloop van elke toetsweek ontvangt de kandidaat een (digitaal) formulier, waarop hij kan aangeven welk schoolexamenonderdeel hij wil herkansen.

6. In geval van afwezigheid bij een herkansing, door welke omstandigheid dan ook, vervalt het recht op een latere herkansing. Het 'inhalen' van een herkansing is dus niet mogelijk.
7. In uitzonderlijke gevallen kan de schoolleiding in overleg met de bezwarencommissie examens van de inhaal- en herkansingsregeling afwijken.

2.11 Herexamen schoolexamen havo 5

1. Het herexamen van het vak maatschappijleer gaat over het gehele theoretische deel van het vak. Het nieuwe eindcijfer van het vak maatschappijleer vervangt het eerder behaalde eindcijfer alleen indien het nieuwe eindcijfer hoger is.
2. Het herexamen schoolexamen is op een door de schoolleiding te bepalen moment in havo 5.

2.12 Mededeling beoordeling schoolexamen

1. Voor de aanvang van het centraal examen maakt de directeur aan de kandidaat bekend, voor zover van toepassing:
    a. welke cijfers hij heeft behaald voor het schoolexamen;
    b. de beoordeling van de vakken waarvoor geen cijfer wordt vastgesteld.
2. Als naar het oordeel van de kandidaat of zijn ouders, voogden of verzorgers een fout constateren in de beoordeling van het schoolexamen, kunnen zij dit tot uiterlijk twee dagen na de mededeling van de beoordeling van het schoolexamen bij de secretaris van het eindexamen melden. Na eventuele aanpassing wordt de beoordeling definitief.

2.13 Faciliteiten

1. Een kandidaat met een handicap zoals dyslexie, een visuele of gehoorafwijking of een psychische aandoening, die gevolgen heeft voor de concentratie, mag bij schoolexamentoetsen 10 minuten per uur langer doorwerken. Voorbeeld: De kandidaat mag bij een toets van 90 minuten 15 minuten langer doorwerken.
2. Een kandidaat die in aanmerking wil komen voor extra tijd, moet zorgen voor een verklaring opgesteld door een daartoe bevoegde deskundige. Deze verklaring wordt geplaatst in het leerlingendossier in Somtoday.
3. Voor 1 oktober zorgt het ondersteuningsteam voor een overzichtslijst van alle kandidaten die in aanmerking komen voor extra tijd of recht hebben op het gebruik van hulpmiddelen.

2.14 Combinatiecijfer

1. Het combinatiecijfer voor kandidaten uit havo 5 bestaat uit de volgende vakken: maatschappijleer, CKV en het profielwerkstuk (Meesterwerk).

2.15 Maatwerk

1. Een kandidaat die een examenvak op vwo-niveau afsluit, maakt de schoolexamentoetsen op zowel havo als vwo-niveau. Mocht hij na tijdvak 1 besluiten om gebruik te maken van de terugvalregeling dan kunnen de schoolexamencijfers havo worden gebruikt.
2. Voor een kandidaat die om een geldige reden (bijv. overstap van een andere school, een examenvak in het voorexamenjaar afsluit, overstap vmbo 4 naar havo 4) afwijkt van het vak pta kan een persoonlijk pta worden gemaakt. Dit gebeurt altijd in overleg met de bezwarencommissie examens. Het persoonlijk pta wordt in Somtoday bij de kandidaat geplaatst. Voorwaarde is dat alle domeinen/ eindtermen zijn getoetst.
3. Bij een kandidaat die afstroomt van vwo naar havo worden de schoolexamen cijfers die voor een bepaald vak zijn behaald één op één overgenomen (er wordt dus geen gebruik gemaakt van een omrekentabel). Voorwaarde is wel dat bij het overnemen van het cijfer de inhoud van beide pta onderdelen gelijk is. Op verzoek van de kandidaat mag het schoolexamenonderdeel (op het havo-niveau) opnieuw worden gedaan. Het hoogste cijfer telt dan.

2.16 Regeling doubleurs

Met doubleur wordt een leerling bedoeld die blijft zitten in havo 4 of is afgewezen voor het eindexamen.

1. Voor doubleurs geldt:
   a. Alle schriftelijke (ST) en praktische (PT) schoolexamentoetsen worden opnieuw gedaan. Bij schriftelijke en praktische schoolexamentoetsen geldt het nieuwe cijfer.
   b. Een mondelinge schoolexamentoets (MT) met het cijfer lager dan 5,5 moet opnieuw worden gedaan. Het nieuwe cijfer telt.
   c. Een mondelinge schoolexamentoets met het cijfer 5,5 of hoger hoeft niet te worden overgedaan. De examenkandidaat kan er wel voor kiezen om de mondelinge toets opnieuw te doen. Heeft de kandidaat bij de examinator aangegeven dat hij de mondelinge toets opnieuw wil doen dan is hij verplicht om op het afgesproken tijdstip te verschijnen. Hij kan zich dus niet meer (op het laatste moment) terugtrekken. Het nieuwe cijfer telt dan.
   d. Een praktische opdracht (PO) met het cijfer 5,5 of hoger hoeft niet te worden overgedaan. Een praktische opdracht met het cijfer lager dan 5,5 moet worden overgedaan of op onderdelen worden aangepast.
   Een kandidaat moet in de gelegenheid worden gesteld een cijfer voor een praktische opdracht te verbeteren. Bij praktische opdrachten geldt het hoogste cijfer.
   e. Een handelingsdeel (HO) dat met voldoende of goed is beoordeeld hoeft niet worden overgedaan.
2. Zijn de vakken maatschappijleer en CKV in havo 4 met minimaal het eindcijfer 5,5 en volledig afgesloten dan hoeft (in afwijking van punt 1) de doubleur deze twee vakken niet over te doen.
   De vakken BSM en informatica worden in havo 4 wel overgedaan.
3. Zijn BSM en informatica in havo 5 met een minimaal het eindcijfer 5,5 en volledig afgesloten dan hoeft de doubleur deze vakken in havo 5 niet over te doen.
4. Het vak LO wordt in havo 4 en havo 5 overgedaan.
5. Is het profielwerkstuk (Meesterwerk) in havo 5 met het cijfer 5,5 of hoger afgesloten dan hoeft de doubleur dit niet over te doen.
6. Is de rekentoets (voor kandidaten die geen wiskunde a of b als examenvak hebben) met het cijfer 5,5 of hoger afgesloten dan hoeft de doubleur dit niet over te doen.
7. Indien zich voor de kandidaat bijzondere omstandigheden voordoen, is maatwerk mogelijk. Afspraken moeten gemeld worden bij de bezwarencommissie examens.

3. Programma van Toetsing en Afsluiting → vakken

3.1 Afspraken PTA

1. *Keuze van het profiel en de overige vakken*
   De leerling maakt op basis van het Inrichtingsbesluit een voorlopige keuze. In de vierde klas is tot uiterlijk de herfstvakantie wijziging van het profiel en van vakken mogelijk, na overleg met de leerlingcoördinator.

2. *Vindplaats PTA's*
   De afzonderlijke PTA's van de verschillende vakken en de momenten van toetsing in de toetsweken zijn te vinden op: Somtoday

3. *Wijzigingen*
   Eventuele wijzigingen in het PTA zijn alleen mogelijk na overleg met de bezwarencommissie examens.

4. *Handelingsdelen*
   Handelingsdelen zijn alleen toegestaan voor vakken die afsluiten met een voldoende of goed. Dit geldt voor de volgende vakken: LO (vmbo-tl, havo & vwo), CKV (vmbo-tl), LOB (vmbo-tl) en het profielwerkstuk (vmbo-tl).

3.2 Regeling van de afzonderlijke vakken

De regeling van de afzonderlijke vakken is telkens op dezelfde manier ingedeeld. De indeling wordt hieronder toegelicht. Staat er in de tabel in de kolom SE/OT ***OT*** dan telt deze toets alleen voor de overgang. De toets is dan geen schoolexamentoets.

De bovenste rij ziet er als volgt uit:

Aantal	SE nr	SE / OT	Toetsmoment	Toetsvorm	Duur (minuten)	Weging OT	Weging SE	Herkansbaar	Domeinen / Eindtermen	Leerstof

Verklaring van de afkortingen:

Aantal:	Het aantal toetsen wat in een schooljaar wordt gegeven.
SE nr:	Het volgnummer van het schoolexamenonderdeel.
SE/OT:	Schoolexamentoets of overgangstoets.
Toetsmoment:	De periode of toetsweek waarin het schoolexamenonderdeel wordt gemaakt.
Toetsvorm:	ST is schriftelijke toets; MT is mondelinge toets; PT is praktische toets; HO is handelingsdeel; PO is praktische opdracht.
Duur (minuten)	Bij ST, MT of PT staat de duur van de schriftelijke, mondelinge of praktische toets, en bij HO of PO hoe lang de leerling geacht wordt aan de opdracht te werken (in minuten; in en buiten de les samen).
Weging OT:	De wegingsfactor voor de overgangstoets.
Weging SE:	De wegingsfactor van het cijfer van de ST, MT, PT of PO voor het schoolexamen. Bij handelingsopdrachten staat een -.
Herkansbaar:	In de kolom staat 'ja' als de ST, MT, PT of PO kan worden herkanst en 'nee' als dit niet mogelijk is. Een streepje bij een HO wil zeggen dat het begrip herkansing hier niet van toepassing is; bij onvoldoende resultaat voor een HO moet de leerling extra werk voor de opdracht doen om te komen tot minimaal een voldoende.
Domeinen:	In deze kolom wordt verwezen naar de domein(en)/ eindterm(en) die worden getoetst.
Leerstof:	In deze kolom wordt de leerstof aangeduid die in het onderdeel wordt getoetst. Soms staan er ook opmerkingen, zoals een uiterste inleverdatum.

Periode 1:	17 augustus 2026 – 20 november 2026
Periode 2:	23 november 2026 – 5 maart 2027
Periode 3:	8 maart 2027 – 9 juli 2027

Toetsweek 1:	22 oktober 2026 – 28 oktober 2026 (havo 5)
Toetsweek 2:	6 januari 2027 – 14 januari 2027 (havo 5)
Toetsweek 2:	6 januari 2027 – 12 januari 2027 (havo 4)
Toetsweek 3:	18 maart 2027 – 24 maart 2027 (havo 4 & 5)
Toetsweek 4:	15 juni 2027 – 23 juni 2027 (havo 4)

Afsluitdag 1:	17 november 2026 (havo 5)
Afsluitdag 2:	2 februari 2027 (havo 5)
Afsluitdag 3:	14 en/of 15 april 2027 (havo 5)

4. Vak PTA's HAVO 4

Programma Toetsing en Afsluiting Bovenbouw

Kamerlingh Onnes

Schooljaar:	**2026-2027**
Vak:	Aardrijkskunde
Klas:	havo 4
Afsluiting SE in:	havo 5
Contactpersoon:	M. Keijer
Methode:	De wereld van

Aantal	SE nr	SE / OT	Toetsmoment	Toetsvorm	Duur (minuten)	Weging OT	Weging SE	Herkansbaar	Domeinen / Eindtermen	Leerstof
1	-	OT	periode 1	ST	40	1	-	nee		H4 Leefomgeving - thema: Water (par. 2, 3 en 4).
2	-	OT	periode 1	PO	660	1	-	nee		H4 Leefomgeving - thema: Excursie stad Groningen / Excursie langs de IJssel en Zwolle. *is opgedeeld in twee excursiedagen (najaar/voorjaar) Uiterste inleverdatum: 28-05-2027 16.30 uur
3	601	SE	toetsweek 2	ST	90	3	3	ja	E1, E2	H4 Leefomgeving - thema: Water en Steden (alle theorie-paragrafen H4 + aanvullende examenstof).
4	602	SE	periode 2	PO	600	3	2	nee	A1, A2, E2	PO Leefomgeving - thema: Geografisch onderzoek. Uiterste inleverdatum: 12-02-2027 om 16.30.
5	-	OT	toetsweek 3	ST	60	1	-	nee		H3 Brazilië (2-4) + aanvullende examenstof/PowerPoints.
6	-	OT	periode 3	ST	40	2	-	nee		H3 Brazilië (alle theorie paragrafen) + aanvullende examenstof/PowerPoints.
7	-	OT	toetsweek 4	ST	60	2		nee		H1 Amerikaans-Mexicaans Grensgebied (alle theorie paragrafen) + aanvullende examenstof Globalisering.

Programma Toetsing en Afsluiting Bovenbouw

Kamerlingh Onnes

Schooljaar:	**2026-2027**
Vak:	Bedrijfseconomie
Klas:	havo 4
Afsluiting SE in:	havo 5
Contactpersoon:	H. Buigel
Methode:	Bedrijfseconomie in Balans

Aantal	SE nr	SE / OT	Toetsmoment	Toetsvorm	Duur (minuten)	Weging OT	Weging SE	Herkansbaar	Domeinen / Eindtermen	Leerstof
1	-	OT	periode 1	ST	40	1	-	nee		Domein A Hfdst 1 t/m 2 Basisrekenvaardigheden en Balans, winst-en verliesrekening en liquiditeit
2	601	SE	periode 3	PO	600	1	1	nee	B	Organisatie, management, communicatie en beleggen. Inleveren kalenderweek 9
3	-	OT	toetsweek 2	ST	90	2	-	nee		Domein A en B Hfdst 1 t/m 8 Basisvaardigheden, verzekeren, sparen en beleggen, interest, woning, familie, organisatie en maatschappij
4	-	OT	toetsweek 4	ST	90	3	-	nee		Domein A tot en met D Hfdst 1 t/m 16 Basisvaardigheden & Van persoon naar rechtspersoon & Interne organisatie en personeelsbeleid & Investeren en financieren

Programma Toetsing en Afsluiting Bovenbouw

Schooljaar:	**2026-2027**
Vak:	Biologie
Klas:	havo 4
Afsluiting SE in:	havo 5
Contactpersoon:	H.Verkiel
Methode:	Nectar 4e editie, 4 havo leerboek

Aantal	SE nr	SE / OT	Toetsmoment	Toetsvorm	Duur (minuten)	Weging OT	Weging SE	Herkansbaar	Domeinen / Eindtermen	Leerstof
1	-	OT	periode 1	ST	40	2	-	nee		H1 Gedrag
2	-	OT	periode 1	ST	40	2	-	nee		H2 Cel en leven
3	-	OT	toetsweek 2	ST	90	3	-	nee		H3 onderzoek doen en H4 voortplanting
4	-	OT	toetsweek 3	ST	90	3	-	nee		H5 Energie en voeding en H6 voeding en vertering.
5	601	SE	periode 3	PO	480	3	2	nee	A1, A5, A8, A9, D2	H1 Gedrag. Gedragsonderzoek. Observeren en verslagleggen. De vermelde tijd is voor het grootste deel buiten de lessen. Datum bezoek: 02-04-2027 Uiterste inleverdatum 14-05-2027
6	602	SE	toetsweek 4	ST	120	4	2	ja	M2.3, O1.2, P1.1, P1.2, P1.3, P3.1, P3.2, P4.1.	H7 soorten en relaties en H8 ecosystemen en evenwicht
7	-	OT	periode 3	PO	300	2	-	nee		Onderzoeksportfolio. Deadline 1 juni 2027.

Opmerkingen:

Het onderzoeksportfolio is een portfolio waar gradueel het gehele jaar aan wordt gewerkt en leerlingen hun praktische en onderzoeksvaardigheden mee aantonen.

Programma Toetsing en Afsluiting Bovenbouw

Kamerlingh Onnes

Schooljaar:	**2026-2027**
Vak:	Bewegen, sport en maatschappij
Klas:	havo 4
Afsluiting SE in:	havo 5
Contactpersoon:	M. Huls & M. Deuling
Methode:	Be Sports Minded

Aantal	SE nr	SE / OT	Toetsmoment	Toetsvorm	Duur (minuten)	Weging OT	Weging SE	Herkansbaar	Domeinen / Eindtermen	Leerstof
1	601	SE	periode 1	PO	480	3	3	nee	B1, C1, D1, D3	Bewegen en gezondheid: §1.1 t/m §1.3 inclusief verwerking en toepassing doelspel praktijk individueel en samenwerkend leren. Inleverdatum: 9 oktober 2026,
2	602	SE	periode 1	PT	100	2	2	nee	B4, C1	Atletiek: praktijk onderdelen lopen, werpen en springen individueel en samenwerkend leren. Van deze onderdelen wordt tevens een bewegingsanalyse gemaakt. Uiterlijke inleverdatum 11 december 2026.
3	603	SE	periode 2	PO	900	4	4	nee	C2, C3	Bewegen en regelen: organiseren sportdag. Uiterste inleverdatum: vrijdag 18 december 2026.
4	604	SE	periode 2	PO	240	4	4	nee	C1, C2	Bewegen en regelen: lesgeven individueel en samenwerkend leren. Uiterste inleverdatum: 16 april 2027.
5	605	SE	periode 3	PT	100	2	2	nee	B5	Zelfverdediging praktijk: individueel en samenwerkend leren.
6	606	SE	periode 3	PT	100	2	2	nee	B1, C1	Terugslagspel: squash en/of padel individueel en samenwerkend leren.
7	607	SE	toetsweek 4	ST	60	3	3	ja	D1, D3	Bewegen en gezondheid: §1.4 en §1.5.

Opmerkingen:

Wanneer een leerling niet aan de PTA-eisen kan voldoen, kan een vervangende opdracht worden gegeven. Als een leerling niet aanwezig is bij de lessen BSM zonder voorafgaande toestemming van de docent en/of leerlingcoördinator, voldoet hij of zij niet aan de participatieplicht. Vervangende opdrachten kunnen het gemis aan actieve deelname niet volledig compenseren.

Eindterm 1, subdomein A; heeft betrekking op alle opdrachten en toetsen: het gaat bij BSM altijd om in bewegingssituaties te kiezen, arrangeren en begeleiden, voor zichzelf, maar vooral voor anderen en daarop te reflecteren.

Programma Toetsing en Afsluiting Bovenbouw

Kamerlingh Onnes

Schooljaar:	**2026-2027**
Vak:	Culturele en kunstzinnige vorming
Klas:	havo 4
Afsluiting SE in:	havo 4
Contactpersoon:	L. Volkers
Methode:	Eigen materiaal

Aantal	SE nr	SE / OT	Toetsmoment	Toetsvorm	Duur (minuten)	Weging OT	Weging SE	Herkansbaar	Domeinen / Eindtermen	Leerstof
1	601	SE	periode 1	PO	500	1	1	nee	A	Cultureel zelfportret; het in kaart brengen van eigen kunst- en cultuurervaringen. Uiterste inleverdatum: 28/09/2026
2	602	SE	periode 2	PO	1200	2	2	nee	B, C, D	PO Shakespeare; groepsopdracht over tijdgebonden kunstdisciplines n.a.v. een stuk van William Shakespeare. Uiterste inleverdatum: 18/01/2026
3	603	SE	periode 3	PO	1200	2	2	nee	B, C, D	PO Grenzen; groepsopdracht over spelontwerp en het thema grenzen. Uiterste inleverdatum: 05/04/27
4	604	SE	periode 3	PO	1000	1	1	nee	B, D	Portfolio; verslaglegging en zelfreflectie van het culturele schooljaar. Uiterste inleverdatum: 24/05/27

Programma Toetsing en Afsluiting Bovenbouw

Kamerlingh Onnes

Schooljaar:	**2026-2027**
Vak:	Duitse taal en literatuur
Klas:	havo 4
Afsluiting SE in:	havo 5
Contactpersoon:	K. Stephani
Methode:	Naklar! Max, editie 4 havo.

	Aantal	SE nr	SE / OT	Toetsmoment	Toetsvorm	Duur (minuten)	Weging OT	Weging SE	Herkansbaar	Domeinen / Eindtermen	Leerstof
1	-	OT	periode 1	ST	40	2	-	nee			Kennistoets Kap. 1: Lernbox: Wörter, Grammatik, Redemittel.
2	-	OT	toetsweek 2	ST	60	2	-	nee			Kennistoets Kap. 2: Lernbox: Wörter, Grammatik, Redemittel.
3	-	OT	toetsweek 3	ST	60	2	-	nee			Kennistoets Kap. 3: Lernbox: Wörter, Grammatik, Redemittel
4	601	SE	periode 3	MT	10	2	1	nee	C2, E		Presentatie in tweetallen over een literair werk en/of film
5	-	OT	periode 3	PO	600	1	-	nee			Boekverslag (logboek) over een gelezen literair Duitstalig werk-inleveren. Uiterste inleverdatum: vrijdag 14 mei 2027.
6	-	OT	toetsweek 4	ST	120	3	-	nee			Leesvaardigheid.

Opmerkingen:

Tip: In de lessen Duits wordt er gewerkt met de methode Naklar! Max. De methode heeft een uitgebreide online omgeving, waar je zelfstandig opdrachten kunt maken en jezelf kunt voorbereiden op toetsen. Ook vind je hier extra materiaal en oefentoetsen. De onderdelen hiervoor heten ´Versterk jezelf´ en ´Test jezelf´. De online leeromgeving kan op die manier een mooie aanvulling op het boek en de lessen Duits bieden.

Programma Toetsing en Afsluiting Bovenbouw

Kamerlingh Onnes

Schooljaar:	**2026-2027**
Vak:	Economie
Klas:	havo 4
Afsluiting SE in:	havo 5
Contactpersoon:	W.J. Kremer
Methode:	Economie Integraal

	Aantal	SE nr	SE / OT	Toetsmoment	Toetsvorm	Duur (minuten)	Weging OT	Weging SE	Herkansbaar	Domeinen / Eindtermen	Leerstof
1	-	OT	periode 1	ST	40	1	-	nee			hoofdstuk 1 en 2 - schaarste en welvaart, consumentengedrag
2	-	OT	periode 1	ST	40	2	-	nee			hoofdstuk 1 2 3 en 4 - schaarste en welvaart, consumentengedrag, producentengedrag volledige mededinging
3	601	SE	periode 2	PO	720	1	1	nee	J		Opdracht in groepsverband waarbij onderzoeks- en samenwerkingsvaardigheden worden ingezet. De opdracht heeft betrekking op examenstof gekoppeld aan actualiteit. Inleverdatum: uiterlijk 19 februari 2027
4	-	OT	toetsweek 3	ST	90	3	-	nee			hoofdstuk 1 2 3 4 5 en 6 - schaarste en welvaart, consumentengedrag, producentengedrag volledige mededinging, economische macht, de overheid grijpt in
5	-	OT	toetsweek 4	ST	90	3	-	nee			hoofdstuk 1 2 3 4 5 6 7 8 en 9 - schaarste en welvaart, consumentengedrag, producentengedrag volledige mededinging, economische macht, de overheid grijpt in, samenwerken en onderhandelen, intertemporele ruil gezinnen

Programma Toetsing en Afsluiting Bovenbouw

Kamerlingh Onnes

Schooljaar:	**2026-2027**
Vak:	Engelse taal en literatuur
Klas:	havo 4
Afsluiting SE in:	havo 5
Contactpersoon:	R. Sikkens
Methode:	WaspReporter, eigen materialen, nieuws

	Aantal	SE nr	SE / OT	Toetsmoment	Toetsvorm	Duur (minuten)	Weging OT	Weging SE	Herkansbaar	Domeinen / Eindtermen	Leerstof
1	-	OT	periode 1	ST	40	2	-	nee			voortgangstoets 1: toets over 1 of 2 Wasp Reporter teksten - woordenschat en begrijpend lezen
2	-	OT	periode 1	PT	60	4	-	nee			Kijk-/luistertoets CITO
3	-	OT	toetsweek 2	ST	90	4	-	nee			Use of English CEFR B2 niveau
4	-	OT	toetsweek 3	ST	90	5	-	nee			leestoets op havo eindexamen niveau: gemodelleerd naar het eindexamen
5	-	OT	periode 2	ST	40	2	-	nee			Schrijfvaardigheid over een actueel onderwerp
6	601	SE	toetsweek 4	PT	15	3	1	nee		C2	Presentatie over onderzoek naar aanleiding van zelfgekozen tekst voor PTA 602
7	602	SE	toetsweek 4	MT	10	3	1	nee		C1	Gesprek in het Engels in tweetallen. Onderwerp van gesprek zijn een tekst en een onderzoek gericht op het onderwerp van de tekst.

Opmerkingen:

*Literatuur: Leerlingen lezen gedurende het jaar een aantal Engelse werken, bijvoorbeeld een Shakespeare theaterstuk. De verwerking van deze boeken noteren leerlingen in hun logboek, waarin leeringen ook hun Nederlandse boeken noteren. De literaire werken die leerlingen voor Engels moeten lezen, mogen geen vertaalde werken vanuit het Nederlands zijn. De werken moeten goedgekeurd worden door de docent. Deadline 1: donderdag 11 november 12:00 uur. Deadline 2: donderdag 14 januari 2027 11:00 uur. Deadline 3: donderdag 20 mei om 16:00 uur.De gelezen werken worden afgetoetst in de vorm van een literatuurmondeling in havo 5. De presentatie en het gesprek worden op hetzelfde moment getoetst in toetsweek 4. Iedere leerling krijgt een individueel cijfer.

Programma Toetsing en Afsluiting Bovenbouw

Kamerlingh Onnes

Schooljaar:	**2026-2027**
Vak:	Franse taal en literatuur
Klas:	havo 4
Afsluiting SE in:	havo 5
Contactpersoon:	K. Stephani
Methode:	Grandes Lignes 6ed Havo, leesboekje 1 "Le Tour du monde en 80 jours" leesboekje 2 "Oscar et la dame en rose"

	Aantal	SE nr	SE / OT	Toetsmoment	Toetsvorm	Duur (minuten)	Weging OT	Weging SE	Herkansbaar	Domeinen / Eindtermen	Leerstof
1	-	OT	periode 1	ST	40	2	-	nee			Chapitre 1 + basiswoordenschat
2	-	OT	toetsweek 2	ST	60	3	-	nee			Chapitre 2 + signaalwoorden
3	-	OT	periode 2	ST	40	3	-	nee			Chapitre 3 + basiswoordenschat
4	601	SE	periode 2	ST	40	1	1	ja	E		Boek 1 "Le Tour du monde en 80 jours"
5	-	OT	toetsweek 3	ST	90	3	-	nee			Schrijfvaardigheid
6	602	SE	periode 3	ST	40	1	1	ja	E		Boek 2 "Oscar et la dame en rose"
7	-	OT	toetsweek 4	ST	90	3	-	nee			Leesvaardigheid

Programma Toetsing en Afsluiting Bovenbouw

Kamerlingh Onnes

Schooljaar:	**2026-2027**
Vak:	Geschiedenis
Klas:	havo 4
Afsluiting SE in:	havo 5
Contactpersoon:	F. Hofstra & S. Riddersma
Methode:	Geschiedeniswerkplaats boek en katern; door de docent uitgereikt materiaal; aantekeningen

	Aantal	SE nr	SE / OT	Toetsmoment	Toetsvorm	Duur (minuten)	Weging OT	Weging SE	Herkansbaar	Domeinen / Eindtermen	Leerstof
1	601	SE	periode 1	PO	900	3	1	nee	A,B,C		PO historische geografie Prehistorie, Oudheid en Middeleeuwen Inleverdatum: 14 september 2026
2	-	OT	periode 1	ST	40	2	-	nee			Oriëntatiekennis tijdvak 5
3	-	OT	toetsweek 2	ST	40	4	-	nee			Oriëntatiekennis tijdvak 5 en 6
4	-	OT	toetsweek 3	ST	90	4	-	nee			Oriëntatiekennis tijdvak 7 en 8
5	602	SE	periode 3	PO	360	3	1	nee	A,B,C,E		PO Schrijven van een historisch essay Inleverdatum: 22 april 2027.
6	603	SE	toetsweek 4	ST	120	6	1	ja	A,B,C,D		Oriëntatiekennis tijdvak 5 tot en met 8 en HC Britse Rijk (boek hoofdstuk 5 tot en met 8; katern hoofdstuk 1)

Programma Toetsing en Afsluiting Bovenbouw

Kamerlingh Onnes

Schooljaar:	**2026-2027**
Vak:	Informatica
Klas:	havo 4
Afsluiting SE in:	havo 5
Contactpersoon:	A.J. Baas
Methode:	Fundament-online.nl

	Aantal	SE nr	SE / OT	Toetsmoment	Toetsvorm	Duur (minuten)	Weging OT	Weging SE	Herkansbaar	Domeinen / Eindtermen	Leerstof
1	-	OT	periode 1	PO	720	1	-	nee			HTML en CSS Uiterste inleverdatum: 20-11-2026
2	-	OT	periode 2	ST	40	1	-	nee			Database & SQL
3	-	OT	periode 3	PO	1200	2	-	nee			Programmeren in Python Uiterste inleverdatum: 11-06-2027 (PO wordt in de laatste les voor de toetsweek afgerond)

Programma Toetsing en Afsluiting Bovenbouw

Schooljaar:	**2026-2027**
Vak:	Kunst (beeldende vorming) & Kunst (algemeen)
Klas:	havo 4
Afsluiting SE in:	havo 5
Contactpersoon:	L. Volkers
Methode:	KUNST: De Bespiegeling (tekstboek, werkboek, online applicatie, powerpoints) BEELDEND: lesformat per thema (powerpoint, opdrachtformulier, beoordelingsformulieren)

Aantal	SE nr	SE / OT	Toetsmoment	Toetsvorm	Duur (minuten)	Weging OT	Weging SE	Herkansbaar	Domeinen / Eindtermen	Leerstof
1	-	OT	periode 1	ST	40	1	-	nee		KUNST ALGEMEEN: De taal van kunst
2	-	OT	periode 1	PO	2400	4	-	nee		BEELDEND: proces (dummy) + product (werkstuk) n.a.v. thema 1 (inleverdatum: 16/11/26 om 16:00u)
3	-	OT	toetsweek 2	ST	90	3	-	nee		KUNST ALGEMEEN: Romantiek en Realisme hst 7
4	-	OT	periode 2	PO	2400	4	-	nee		BEELDEND: proces (dummy) + product (werkstuk) n.a.v. thema 1 (inleverdatum: 15/02/27 om 16:00u)
5	-	OT	toetsweek 3	ST	90	3	-	nee		KUNST ALGEMEEN: MODERNEN 1 (hfst 8)
6	-	OT	periode 3	PO	2400	4	-	nee		BEELDEND: proces (dummy) + product (werkstuk) n.a.v. thema 1 (inleverdatum: 24/05/27 om 16:00u
7	-	OT	toetsweek 4	ST	90	4	-	nee		KUNST ALGEMEEN: MODERNEN 2 (hfst 8)

Opmerkingen:

KUBV BEELDEND werkt met een lesformat waarin verschillende (vaste) onderdelen zijn opgenomen:
PROCES: orientatie, materiaalonderzoek, bronnenonderzoek & schetsen t.b.v. eindopdracht
PRUDUCT: eindopdracht, waarbij een aantal van tevoren gegeven criteria worden beoordeeld
Het thema, de lesinhoud en de uitwerking verschillen per periode, maar de structuur is steeds hetzelfde.
Het is mogelijk dat de thema's gedurende het jaar wijzigen, omdat de lessen inspelen op de actualiteit.
In het lesformat staan behalve hierboven genoemde onderdelen ook de beoordelingscriteria voor zowel het PROCES-cijfer als het PRODUCT-cijfer.
KUBV KUNST toetst kunst- en cultuurhistorische kennis en vaardigheden door middel van schfiftelijke toetsen. In de lessen wordt aandacht besteed aan schrijf- en presentatieopdrachten.

SAMEN (BEELDEND en KUNST) wegen de onderdelen (ongeveer) even zwaar.

Programma Toetsing en Afsluiting Bovenbouw

Kamerlingh Onnes

Schooljaar:	**2026-2027**
Vak:	Lichamelijke opvoeding
Klas:	havo 4
Afsluiting SE in:	havo 5
Contactpersoon:	M. Huls
Methode:	Eigen ontwikkeld materiaal

Aantal	SE nr	SE / OT	Toetsmoment	Toetsvorm	Duur (minuten)	Weging OT	Weging SE	Herkansbaar	Domeinen / Eindtermen	Leerstof
1	601	SE	periode 1	PT	80	1	1	nee	A, B	Rugby: doelspel individueel en samenwerkend leren.
2	602	SE	periode 2	PT	80	1	1	nee	A, B	Volleybal: terugslagspel individueel en samenwerkend leren.
3	603	SE	periode 2	PT	80	1	1	nee	A,B	Basketbal: doelspel individueel en samenwerkend leren.
4	604	SE	periode 2	HO	240	-	-	nee	E	Bewegen & Samenleving: inzicht krijgen in de betekenis van sport ten opzichte van de gezondheid en de samenleving. Uiterste inleverdatum 5 maart 2027.
5	605	SE	periode 3	HO	560	-	-	nee	D	Bewegen en Gezondheid: De leerling gaat d.m.v. een aantal sportactiviteiten een eigen traningsschema opstellen en deze uitvoeren. De leerling voert dit uit tijdens de lessen LO.
6	606	SE	periode 3	PT	80	1	1	nee	A, B	Soft-honkbal: slag- en loopspel individueel en samenwerkend leren.
7	607	SE	periode 3	HO	120	-	-	nee	A, C	Bewegen en Regelen: samen met anderen ondersteunende en leidinggevende rollen vervullen. Uiterste inleverdatum 28 mei 2027.

Opmerkingen:

Wanneer een leerling niet aan de PTA-eisen kan voldoen, kan een vervangende opdracht worden gegeven.

Programma Toetsing en Afsluiting Bovenbouw

Schooljaar:	**2026-2027**
Vak:	Maatschappijleer
Klas:	havo 4
Afsluiting SE in:	havo 4
Contactpersoon:	A. van Dijk & S. Riddersma
Methode:	Seneca Maatschappijleer HAVO-VWO Leerwerkboek 5e editie

Aantal	SE nr	SE / OT	Toetsmoment	Toetsvorm	Duur (minuten)	Weging OT	Weging SE	Herkansbaar	Domeinen / Eindtermen	Leerstof
1	601	SE	periode 1	ST	60	1	1	ja	ABC	H5 Parlementaire democratie H1 Maatschappelijke problemen H2 Politieke actoren Seneca blz. 7 t/m 56 en blz. 121 t/m 184 powerpoints
2	602	SE	toetsweek 2	ST	90	1	1	ja	ABC	H6 Democratische Rechtsstaat H1 Maatschappelijke problemen H2 Politieke actoren Seneca blz. 7 t/m 56 en blz. 157 t/m 184 Actualiteit en powerpoints
3	603	SE	periode 2	PO	240	1	1	nee	AC	H1 Maatschappelijke problemen H2 Politieke actoren Seneca blz. 7 t/m 56 powerpoints Inleveren: 12 februari 2027 of 7 maart 2027
4	604	SE	periode 2	ST	60	1	1	ja	AD	H4 Pluriforme Samenleving H1 Maatschappelijke problemen H2 Politieke actoren Seneca blz. 7 t/m 56 en blz. 89 t/m 120 powerpoints
5	605	SE	toetsweek 4	ST	90	1	1	ja	AE	H3 Verzorzorgingsstaat H7 Europese Unie H1 Maatschappelijke problemen H2 Politieke actoren Seneca blz. 7 t/m 88 en blz. 185 t/m 205 Actualiteit en powerpoints

Programma Toetsing en Afsluiting Bovenbouw

Kamerlingh Onnes

Schooljaar:	**2026-2027**
Vak:	Natuurkunde
Klas:	havo 4
Afsluiting SE in:	havo 5
Contactpersoon:	J. Bordewijk
Methode:	Polaris 4 havo natuurkunde (syllabus 2024)

Aantal	SE nr	SE / OT	Toetsmoment	Toetsvorm	Duur (minuten)	Weging OT	Weging SE	Herkansbaar	Domeinen / Eindtermen	Leerstof
1	-	OT	periode 1	ST	40	1	-	nee		hfst 1: beweging
2	-	OT	periode 1	ST	40	1	-	nee		hfst 2: elektriciteit 1
3	601	SE	toetsweek 2	ST	60	2	2	ja	A, C1	hfst 1: beweging hfst 3: krachten en beweging + Hfst3 uit 3e klas: Energie
4	602	SE	toetsweek 3	ST	60	2	2	ja	A, B1, G1	hfst 2: elektriciteit1 hfst 4: trillingen en golven
5	-	OT	toetsweek 4	ST	60	2	-	nee		hfst 5: radioactiviteit hfst 6: stoffen en materialen

Programma Toetsing en Afsluiting Bovenbouw

Kamerlingh Onnes

Schooljaar:	**2026-2027**
Vak:	Nederlandse taal en literatuur
Klas:	havo 4
Afsluiting SE in:	havo 5
Contactpersoon:	T. Talstra
Methode:	Nieuw Nederlands (NN) en eigen materiaal

Aantal	SE nr	SE / OT	Toetsmoment	Toetsvorm	Duur (minuten)	Weging OT	Weging SE	Herkansbaar	Domeinen / Eindtermen	Leerstof
1	-	OT	periode 1	ST	80	2	-	nee		Dossier NN schrijftoets (2 lesuren) 450-550 woorden
2	-	OT	toetsweek 2	ST	90	2	-	nee		Toets Meer dan lezen 4, 5, 6, 7 en Argumenteren 1, 2, 3 en Handig! Par. 1 NN
3	-	OT	periode 3	MT	10	2	-	nee		Presentatie in tweetallen over een onderwerp dat met de Nederlandse taal of het vak Nederlands te maken heeft
4	-	OT	toetsweek 3	PT	90	2		nee		Creatief schrijven (over minimaal 2 gelezen boeken)
5	-	OT	toetsweek 4	ST	90	2	-	nee		Toets Meer dan lezen 4, 5, 6, 7 en Argumenteren 1, 2, 3 en Handig! Par. 1 NN

Opmerkingen:

Leerlingen lezen dit jaar 5 literaire werken. Deze werken zijn oorspronkelijk geschreven in de Nederlandse taal. De verwerking noteren leerlingen in hun logboek. Daarnaast oefenen we met verhaalanalyse om het begrippenapparaat te oefenen en/of te herhalen.
In het logboek staan aan het eind van het schooljaar de volgende onderdelen:
0) de leesautobiografie
1) leesboek 1: klassikaal 2 korte verhalen (docent bepaalt)
2) leesboek 2: Het moois dat we delen
3) leesboek 3: vrije keus
4) leesboek 4: rondom een thema
5) leesboek 5: vrije keus
6) opdrachten uit de literatuurlessen

De genoemde tijd bij de presentatie is het totaal voor het tweetal. De spreektijd is 5 minuten per persoon.

Programma Toetsing en Afsluiting Bovenbouw

Kamerlingh Onnes

Schooljaar:	**2026-2027**
Vak:	Scheikunde
Klas:	havo 4
Afsluiting SE in:	havo 5
Contactpersoon:	M. Leising
Methode:	Chemie Overal editie 5.1

	Aantal	SE nr	SE / OT	Toetsmoment	Toetsvorm	Duur (minuten)	Weging OT	Weging SE	Herkansbaar	Domeinen / Eindtermen	Leerstof
1	-	OT	periode 1	ST	40	2	-	nee			Hoofdstuk 1: scheiden en reageren
2	-	OT	periode 2	ST	40	2	-	nee			Hoofdstuk 2: bouwstenen van stoffen
3	-	OT	toetsweek 2	ST	60	2	-	nee			Hoofdstuk 3: stoffen en reacties
4	-	OT	periode 2	ST	40	2	-	nee			Hoofdstuk 4: moleculaire stoffen
5	-	OT	toetsweek 3	ST	60	3	-	nee			Hoofdstuk 3: stoffen en reacties Hoofdstuk 5: zouten en zoutoplossingen
6	-	OT	toetsweek 4	ST	90	3	-	nee			Hoofdstuk 6: koolstofchemie Hoofdstuk 7: zuren

Programma Toetsing en Afsluiting Bovenbouw

Kamerlingh Onnes

Schooljaar:	**2026-2027**
Vak:	Wiskunde A
Klas:	havo 4
Afsluiting SE in:	havo 5
Contactpersoon:	A. Mendoza
Methode:	Moderne Wiskunde 11e editie

	Aantal	SE nr	SE / OT	Toetsmoment	Toetsvorm	Duur (minuten)	Weging OT	Weging SE	Herkansbaar	Domeinen / Eindtermen	Leerstof
1	-	OT	periode 1	ST	40	1	-	nee			Hoofdstuk 1 Rekenen
2	-	OT	periode 1	ST	40	1	-	nee			Hoofdstuk 2 Tabellen en grafieken Vaardigheden 1 (opg 1 tm 11), vaardigheden 2 (opg 1 tm 8)
3	-	OT	toetsweek 2	ST	90	2	-	nee			Hoofdstuk 5 Lineaire en exponentiele groei Hoofdstuk 6 Grafieken en vergelijkingen
4	-	OT	toetsweek 3	ST	90	2	-	nee			Hoofdstuk 3 Statistische vraagstellingen Hoofdstuk 7 Statistische verwerking (zonder ICT)
5	601	SE	periode 3	PO	480	2	1	nee	E1, E2, E3, E5		Statistisch onderzoek (uiterste inleverdatum 5 april 2027 23:59 uur)
6	602	SE	toetsweek 4	ST	120	2	1	ja	B3, D, A		Hoofdstuk 4 Systematisch tellen Hoofdstuk 8 Grafieken en verandering Vaardigheden 4

Programma Toetsing en Afsluiting Bovenbouw

Kamerlingh Onnes

Schooljaar:	**2026-2027**
Vak:	Wiskunde B
Klas:	havo 4
Afsluiting SE in:	havo 5
Contactpersoon:	B. Arkema
Methode:	Moderne wiskunde 11e editie

Aantal	SE nr	SE / OT	Toetsmoment	Toetsvorm	Duur (minuten)	Weging OT	Weging SE	Herkansbaar	Domeinen / Eindtermen	Leerstof
1	-	OT	periode 1	ST	40	2	-	nee		H1: Vergelijkingen H2: Functies en Grafieken H3: Machtsfuncties
2	-	OT	toetsweek 2	ST	90	3	-	nee		H1: Vergelijkingen H2: Functies en Grafieken H3: Machtsfuncties H5: Afstanden en hoeken
3	-	OT	periode 2	ST	40	1	-	nee		H6: Afgeleide functies
4	-	OT	toetsweek 3	ST	90	3	-	nee		H4: Exponentiele functies H6: Afgeleide functies
5	-	OT	periode 3	ST	40	1	-	nee		H7: Lijnen en afstanden
6	-	OT	toetsweek 4	ST	90	3	-	nee		H7: Lijnen en afstanden H8: Periodieke functies

Opmerkingen:

- H1 wordt formatief getoetst in week 39/40/41
- H1 en H2 worden formatief getoetst in week 41/43/44
- H1 en H2 vormen samen een basisvaardigheid voor wiskunde B en komen in elke toets terug
- De formatieve toetsen over H1 en H2 en de summatieve toets uit week 46/47/48 vormen samen een beeld voor de beslissing om mogelijk over te stappen naar wiskunde A
- H6 wordt getoetst in week 5/6/7
- H7 wordt getoetst in week 16/19
- Wiskunde B is een stapelend vak wat betekent dat voorgaande lesstof niet klaar en afgesloten is

5. Vak PTA's HAVO 5

Programma Toetsing en Afsluiting Bovenbouw

Kamerlingh Onnes

Schooljaar:	**2026-2027**
Vak:	Aardrijkskunde
Klas:	havo 5
Afsluiting SE in:	havo 5
Contactpersoon:	M. Keijer
Methode:	De wereld van

Aantal	SE nr	SE / OT	Toetsmoment	Toetsvorm	Duur (minuten)	Weging OT	Weging SE	Herkansbaar	Domänen / Eindtermen	Leerstof
1	701	SE	toetsweek 1	ST	90	-	4	ja	B/B1, B2 en B3	H1: Globalisering
2	702	SE	toetsweek 2	ST	90	-	4	ja	C/ C1, C2 en C3	H2: Endogene en exogene krachten (Aarde)
3	703	SE	toetsweek 3	ST	120	-	6	ja	B,C,D,E / B1, B2, B3, C1, C2, C3, D1, D2, E1 en E2	H1 Globalisering, H2 Endogene krachten en exogene krachten (Aarde), H3 Brazilië en H4 Vraagstukken in Nederland (SE over alle examenstof, zie ook syllabus Aardrijkskunde)

Programma Toetsing en Afsluiting Bovenbouw

Kamerlingh Onnes

Schooljaar:	**2026-2027**
Vak:	Bedrijfseconomie
Klas:	havo 5
Afsluiting SE in:	havo 5
Contactpersoon:	H. Buigel
Methode:	Bedrijfseconomie in Balans

Aantal	SE nr	SE / OT	Toetsmoment	Toetsvorm	Duur (minuten)	Weging OT	Weging SE	Herkansbaar	Domänen / Eindtermen	Leerstof
1	701	SE	toetsweek 1	ST	120	-	2	ja	a t/m e	Hfdst 1 t/m 24 Basisvaardigheden & Van persoon naar rechtspersoon & Interne organisatie en personeelsbeleid & Investeren en financieren & Marketing
2	702	SE	toetsweek 2	ST	120	-	3	ja	a t/m f	Hfdst 1 t/m 30 Basisvaardigheden & Van persoon naar rechtspersoon & Interne organisatie en personeelsbeleid & Investeren en financieren & Marketing & Financieel beleid
3	703	SE	toetsweek 3	ST	120	-	4	ja	a t/m g	Hfdst 1 t/m 35 Basisvaardigheden & Van persoon naar rechtspersoon & Interne organisatie en personeelsbeleid & Investeren en financieren & Marketing & Financieel beleid & Verslaggeving

Programma Toetsing en Afsluiting Bovenbouw

Kamerlingh Onnes

Schooljaar:	**2026-2027**
Vak:	Biologie
Klas:	havo 5
Afsluiting SE in:	havo 5
Contactpersoon:	H. Verkiel
Methode:	Nectar biologie 4e editie 4 havo en 5 havo

Aantal	SE nr	SE / OT	Toetsmoment	Toetsvorm	Duur (minuten)	Weging OT	Weging SE	Herkansbaar	Domeinen / Eindtermen	Leerstof
1	701	SE	toetsweek 1	ST	120	-	5	ja	B8 C3 D4 F1 t/m F3	Havo 4 hoofdstuk 7:soorten en relaties Havo 4 hoofdstuk 8:ecosysteem en evenwicht Havo 5 hoofdstuk 9: erfelijkheid Havo 5 hoofdstuk 10: evolutie
2	702	SE	periode 1	PO	480	-	1	nee	A en E4	erfelijkheid. verslag van onderzoek aan een familiestamboom; inleveren uiterlijk 2 oktober 2026
3	703	SE	toetsweek 2	ST	120	-	5	ja	A B3 C2 D1	Havo 4 hoofdstuk 3: onderzoek doen Havo 4 hoofdstuk 5: voeding en energie Havo 4 hoofdstuk 6: voeding, vertering en gezondheid Havo 5 hoofdstuk 11:transport Havo 5 hoofdstuk 13:gaswisseling en uitscheiding
4	704	SE	toetsweek 3	ST	120	-	5	ja	A B2 t/m B7 C1 E1 t/m E3	Havo 4 hoofdstuk 3: onderzoek doen Havo 4 hoofdstuk 2: cellen Havo 4 hoofdstuk 4: voortplanting en sexualiteit Havo 5 hoofdstuk 12: gezondheid Havo 5 hoofdstuk 14: reageren

Programma Toetsing en Afsluiting Bovenbouw

Kamerlingh Onnes

Schooljaar:	**2026-2027**
Vak:	Bewegen, sport en maatschappij
Klas:	havo 5
Afsluiting SE in:	havo 5
Contactpersoon:	M. Huls & M. Deuling
Methode:	Be Sports Minded

Aantal	SE nr	SE / OT	Toetsmoment	Toetsvorm	Duur (minuten)	Weging OT	Weging SE	Herkansbaar	Domeinen / Eindtermen	Leerstof
1	701	SE	periode 1	PO	1500	-	4	nee	D2	Bewegen en gezondheid: trainingsleer: opstellen van een individueel trainingsplan en deze uitvoeren. Uiterste inleverdatum 23 oktober 2026.
2	702	SE	toetsweek 1	ST	60	-	3	ja	D2	Bewegen en gezondheid: §1.6 en §1.7.
3	703	SE	periode 1	PT	90	-	2	nee	B1, C1	Slag- en loopspel: honkbal praktijk individueel en samenwerkend leren.
4	704	SE	periode 2	PT	720	-	2	nee	B6, C1	snowboarden, klimmen en/of boulderen. Uiterste inleverdatum: 19 februari 2025.
5	705	SE	toetsweek 2	ST	60	-	3	ja	E2, E3	Bewegen en samenleving: §3.2 t/m §3.5.
6	706	SE	periode 3	PT	90	-	4	nee	B2, B3	Turnen en bewegen op muziek: individueel en samenwerkend leren. Uiterste inleverdatum 10 april 2026.

Opmerkingen:

Wanneer een leerling niet aan de PTA-eisen kan voldoen, kan een vervangende opdracht worden gegeven. Als een leerling niet aanwezig is bij de lessen BSM zonder voorafgaande toestemming van de docent en/of leerlingcoördinator, voldoet hij of zij niet aan de participatieplicht. Vervangende opdrachten kunnen het gemis aan actieve deelname niet volledig compenseren.

Eindterm 1, subdomein A; heeft betrekking op alle opdrachten en toetsen: het gaat bij BSM altijd om in bewegingssituaties te kiezen, arrangeren en te begeleiden, voor zichzelf, vooral voor anderen en daarop te reflecteren.

Programma Toetsing en Afsluiting Bovenbouw

Kamerlingh Onnes

Schooljaar:	**2026-2027**
Vak:	Duitse taal en literatuur
Klas:	havo 5
Afsluiting SE in:	havo 5
Contactpersoon:	K. Stephani
Methode:	Naklar! Max, editie 5 havo. Examenbundel.

Aantal	SE nr	SE / OT	Toetsmoment	Toetsvorm	Duur (minuten)	Weging OT	Weging SE	Herkansbaar	Domeinen / Eindtermen	Leerstof
1	701	SE	toetsweek 1	ST	120	-	3	ja	A	Leesvaardigheid
2	702	SE	toetsweek 2	ST	90	-	2	ja	D: D1	Schrijfvaardigheid, formele of informele brief
3	703	SE	periode 2	PT	70	-	2	nee	B	Kijk- en Luistervaardigheid Cito
4	704	SE	toetsweek 3	MT	20	-	3	nee	C: C1+C2 E	Mondeling: de leerlingen voeren een gesprek in groepjes van 2 of 3 over minstens 2 gelezen boeken. De leerlingen houden tijdens het lezen een logboek bij voor beide boeken en leveren deze in tijdens het mondeling.

Programma Toetsing en Afsluiting Bovenbouw

Schooljaar:	**2026-2027**
Vak:	Economie
Klas:	havo 5
Afsluiting SE in:	havo 5
Contactpersoon:	W.J. Kremer
Methode:	Economie Integraal

Aantal	SE nr	SE / OT	Toetsmoment	Toetsvorm	Duur (minuten)	Weging OT	Weging SE	Herkansbaar	Domeinen / Eindtermen	Leerstof
1	701	SE	toetsweek 1	ST	120	-	2	ja	A t/m G	hoofdstuk 1 t/m 12 schaarste en welvaart, consumentengedrag, producentengedrag, volledige mededinging, economische macht, overheidsingrijpen, samenwerken, onderhandelen, intertemporele ruil gezinnen, intertemporele ruil overheid, risico en verzekeren, beleggen en ondernemen
2	702	SE	toetsweek 2	ST	120	-	3	ja	A t/m I	hoofdstuk 1 t/m 15 schaarste en welvaart, consumentengedrag, producentengedrag, volledige mededinging, economische macht, overheidsingrijpen, samenwerken, onderhandelen, intertemporele ruil gezinnen, intertemporele ruil overheid, risico en verzekeren, beleggen en ondernemen, inkomen en groei, inkomensverdeling, structuur en conjunctuur
3	703	SE	toetsweek 3	ST	120	-	4	ja	A t/m I	hoofdstuk 1 t/m 17 schaarste en welvaart, consumentengedrag, producentengedrag, volledige mededinging, economische macht, overheidsingrijpen, samenwerken, onderhandelen, intertemporele ruil gezinnen, intertemporele ruil overheid, risico en verzekeren, beleggen en ondernemen, inkomen en groei, inkomensverdeling, structuur en conjunctuur, werk en werkloosheid, inkomen en koopkracht, economie internationaal

Opmerkingen:

Som van de wegingsfactoren in HAVO 4 (2025-2026) en HAVO 5 (2026-2027): 10
Leerstof voor het centraal examen: hoofdstuk 1 t/m 17

Programma Toetsing en Afsluiting Bovenbouw

Kamerlingh Onnes

Schooljaar:	**2026-2027**
Vak:	Engelse taal en literatuur
Klas:	havo 5
Afsluiting SE in:	havo 5
Contactpersoon:	R. Sikkens
Methode:	Eigen materialen, actuele artikelen, nieuws

Aantal	SE nr	SE / OT	Toetsmoment	Toetsvorm	Duur (minuten)	Weging OT	Weging SE	Herkansbaar	Domeinen / Eindtermen	Leerstof
1	701	SE	toetsweek 1	ST	120	-	2	ja	A	leesvaardigheid: gemodelleerd naar het eindexamen.
2	702	SE	toetsweek 2	ST	120	-	2	ja	D1	schrijfvaardigheid: leerlingen schrijven een brief/e-mail over actuele onderwerpen.
3	703	SE	periode 2	PT	70	-	2	nee	B	kijk - en luistertoets cito
4	704	SE	toetsweek 3	MT	30	-	3	nee	E1-E2	Gesprek tezamen met het vak Nederlands, over de gelezen boeken voor beide vakken. Voor Engels bestaat het literatuurdossier uit 5 gelezen boeken

Opmerkingen:

*Literatuur: Leerlingen lezen gedurende het jaar een aantal Engelse werken. De verwerking van deze werken noteren leerlingen in hun logboek, waarin leerlingen ook hun Nederlandse werken noteren. De literaire werken die leerlingen voor Engels moeten lezen, mogen geen vertaalde werken vanuit het Nederlands zijn. Leerlingen lezen in havo 4 en 5 voor hun leeslijst een aantal Engelse werken. De werken moeten goedgekeurd worden door de docent. Deadline literair werk 4: deadline is donderdag 3 december 12:00 uur. Deadline literair werk 5: donderdag 4 maart 2027 12:00 uur. Het mondeling examen literatuur is een samenwerking met het vak Nederlands, naast de Engelstalige boeken worden ook de Nederlandse boeken in dit mondeling geëxamineerd. De verwerking van de gelezen boeken staat in het logboek.

In het centraal examen wordt de leesvaardigheid (domein A) getoetst.

Programma Toetsing en Afsluiting Bovenbouw

Kamerlingh Onnes

Schooljaar:	**2026-2027**
Vak:	Franse taal en literatuur
Klas:	havo 5
Afsluiting SE in:	havo 5
Contactpersoon:	K. Stephani
Methode:	Grandes Lignes 5e editie Tweede Fase. Het leesboek

Aantal	SE nr	SE / OT	Toetsmoment	Toetsvorm	Duur (minuten)	Weging OT	Weging SE	Herkansbaar	Domeinen / Eindtermen	Leerstof
1	701	SE	toetsweek 1	MT	20	-	2	nee	C. C1 en C2 + F	Gespreksvaardigheid (ERK B1). Deze toets wordt individueel afgenomen. De gespreksonderwerpen zijn: - een actueel Franstalig artikel dat de leerling zelf heeft uitgekozen en dat is goedgekeurd door de docent. -een gesprek over "Mes projets d'avenir" (mijn toekomstplannen). Dit gespreksonderwerp is een oriëntatie op onder andere studie en beroep.
2	702	SE	toetsweek 2	ST	120	-	2	ja	D. D1 en D2	Schrijfvaardigheid, gebaseerd op schrijfsituaties uit Grandes Lignes 5e editie Tweede Fase.
3	703	SE	periode 2	PT	70	-	2	nee	B	Kijk-en luistervaardigheid Cito
4	704	SE	periode 2	ST	40	-	1	ja	E. E1	Literatuur: leesboek 3
5	705	SE	toetsweek 3	ST	120	-	4	ja	A	Leesvaardigheid: tekstbegrip

Opmerkingen:

In het centraal examen wordt de leesvaardigheid getoetst; tekstbegrip.

Programma Toetsing en Afsluiting Bovenbouw

Kamerlingh Onnes

Schooljaar:	**2026-2027**
Vak:	Geschiedenis
Klas:	havo 5
Afsluiting SE in:	havo 5
Contactpersoon:	F. Hofstra & S. Riddersma
Methode:	Methode: Geschiedenis Werkplaats, (eind)examenkatern, door de docent uitgereikte stencils, aantekeningen.

Aantal	SE nr	SE / OT	Toetsmoment	Toetsvorm	Duur (minuten)	Weging OT	Weging SE	Herkansbaar	Domeinen / Eindtermen	Leerstof
1	701	SE	toetsweek 1	ST	120	-	2	ja	A,B,C,D	Oriëntatiekennis tijdvak 9 & Cap. Sel. Rechtsstaat & Democratie & HC Duitsland in Europa 1918-1991 (boek hoofdstuk 9; katern hoofdstuk 2)
2	702	SE	toetsweek 2	ST	120	-	2	ja	A,B,C,	Oriëntatiekennis tijdvak 9, 10 & HC Duitsland in Europa 1918-1991 & HC Nederland 1948-2008 (boek hoofdstuk 9-10; katern hoofdstuk 2 en 3)
3	703	SE	toetsweek 3	ST	180	-	4	ja	A,B,C	Oriëntatiekennis tijdvak 5 t/m 10 & Alle Historische Contexten (boek hoofdstuk 5-10; katern hoofdstuk 1-3)

Programma Toetsing en Afsluiting Bovenbouw

Kamerlingh Onnes

Schooljaar:	**2026-2027**
Vak:	Informatica
Klas:	havo 5
Afsluiting SE in:	havo 5
Contactpersoon:	A.J. Baas
Methode:	Fundament-online.nl

Aantal	SE nr	SE / OT	Toetsmoment	Toetsvorm	Duur (minuten)	Weging OT	Weging SE	Herkansbaar	Domeinen / Eindtermen	Leerstof
1	701	SE	periode 1	PO	960	-	2	nee	A, E	Hardware: gamecomputer samenstellen. Kies passende onderdelen binnen budget, met motivatie per onderdeel Uiterste inleverdatum verslag: 9-10-2026
2	702	SE	toetsweek 1	ST	60	-	1	ja	C	Toets datarepresentatie: Instruct C4
3	703	SE	periode 3	PO	3000	-	6	nee	A, B, D, F, J, P	Eigen game maken. Werk in drie- of viertallen. Uiterste inleverdatum codeproject: 12-03-2027 (PO wordt in de laatste les voor de toetsweek afgerond)

Programma Toetsing en Afsluiting Bovenbouw

Kamerlingh Onnes

Schooljaar:	**2026-2027**
Vak:	Kunst (beeldende vorming) & Kunst (algemeen)
Klas:	havo 5
Afsluiting SE in:	havo 5
Contactpersoon:	L. Volkers
Methode:	KUNST: De Bespiegeling (tekstboek, werkboek, online applicatie, powerpoints) BEELDEND: lesformat per thema (powerpoint, opdrachtformulier, beoordelingsformulieren)

	Aantal	SE nr	SE / OT	Toetsmoment	Toetsvorm	Duur (minuten)	Weging OT	Weging SE	Herkansbaar	Domeinen / Eindtermen	Leerstof
1	701	SE	periode 1	PO	800	-	8	nee	A, B, C		BEELDEND: proces (dummy) + product (werkstuk) n.a.v. thema 1 Uiterlijk inleveren: 02/11/26 om 16:00u
2	702	SE	toetsweek 1	ST	90	-	2	ja	A, B, C		KUNST Algemeen toets: Massa deel 1 (hfst. 9)
3	703	SE	periode 2	PO	400	-	1	nee	A, B, C		KUNST Algemeen: Verdiepend onderzoek n.a.v. examenexcursie Uiterlijk inleveren: 02/03/27 om 16:00u
4	704	SE	periode 2	PO	1200	-	8	nee	A, B, C		BEELDEND: proces (dummy) + product (werkstuk) n.a.v. thema 2 Uiterlijk inleveren: 25/01/27 om 16:00u
5	705	SE	toetsweek 2	ST	90	-	2	ja	A, B, C		KUNST Algemeen toets: Massa deel 2 (hfst. 9)
6	706	SE	periode 2	PO	1200	-	8	nee	A, B, C		BEELDEND: proces (dummy) + product (werktuk) n.a.v. Eigen gekozen thema. Presentatie Minerva Uiterlijk inleveren: 12/04/27 om 16:00u
7	707	SE	toetsweek 3	ST	90	-	4	ja	A, B, C		KUNST Algemeen toets: Examenstof (hfst. 7, 8, 9)

Opmerkingen:

KUBV BEELDEND werkt met een lesformat waarin verschillende (vaste) onderdelen zijn opgenomen:
PROCES: orientatie, materiaalonderzoek, bronnenonderzoek & schetsen t.b.v. eindopdracht
PRODUCT: eindopdracht, waarbij een aantal van tevoren gegeven criteria worden beoordeeld
Het thema, de lesinhoud en de uitwerking verschillen per periode, maar de structuur is steeds hetzelfde.
Het is mogelijk dat de thema's gedurende het jaar wijzigen, omdat de lessen inspelen op de actualiteit.
In het lesformat staan behalve hierboven genoemde onderdelen ook de beoordelingscriteria voor zowel het PROCES-cijfer als het PRODUCT-cijfer.
KUBV KUNST toetst kunst- en cultuurhistorische kennis en vaardigheden door middel van schriftelijke toetsen. In de lessen wordt aandacht besteed aan schrijf- en presentatieopdrachten.

SAMEN (BEELDEND en KUNST) wegen de onderdelen (ongeveer) even zwaar in het examencijfer (SE + CSE).

Programma Toetsing en Afsluiting Bovenbouw

Kamerlingh Onnes

Schooljaar:	**2026-2027**
Vak:	Lichamelijke opvoeding
Klas:	havo 5
Afsluiting SE in:	havo 5
Contactpersoon:	M. Huls & E. Post
Methode:	Eigen ontwikkeld materiaal

Aantal	SE nr	SE / OT	Toetsmoment	Toetsvorm	Duur (minuten)	Weging OT	Weging SE	Herkansbaar	Domeinen / Eindtermen	Leerstof
1	701	SE	periode 1	PT	180	-	2	nee	A, B	Keuzemodule 1 & 2: keuze uit zelfverdediging, atletiek, bewegen op muziek en turnen.
2	702	SE	periode 2	HO	360	-	-	nee	A, B	Sport Oriëntatie Keuze: verbreding en verdieping in drie nieuwe door de leerling te kiezen activiteiten. Leerlingen moeten voldoende aanwezig zijn en moeten voldoende inzet tonen.

Opmerkingen:

Wanneer een leerling niet aan de PTA-eisen kan voldoen, kan een vervangende opdracht worden gegeven.

Programma Toetsing en Afsluiting Bovenbouw

Kamerlingh Onnes

Schooljaar:	**2026-2027**
Vak:	Natuurkunde
Klas:	havo 5
Afsluiting SE in:	havo 5
Contactpersoon:	C. Bax
Methode:	Polaris 4 havo natuurkunde Polaris 5 havo natuurkunde Polaris 4-5 havo keuzedomeinen

Aantal	SE nr	SE / OT	Toetsmoment	Toetsvorm	Duur (minuten)	Weging OT	Weging SE	Herkansbaar	Domeinen / Eindtermen	Leerstof
1	701	SE	toetsweek 1	ST	120	-	3	ja	A C1 C2 D1 D2 H I2	boek 4 havo, hfst 1: Beweging boek 4 havo, hfst 3: Kracht en beweging boek 5 havo, hfst 6: Stoffen en Materialen boek 5 havo, hfst 7: Kracht en evenwicht boek 5 havo, naslag A: rekenvaardigheden en C: diagrammen
2	702	SE	toetsweek 2	ST	120	-	3	ja	A B1 C2 G1 I3	boek 4 havo, hfst 2: Elektriciteit boek 4 havo, hfst 4: Trillingen en golven boek 5 havo, hfst 8: Energie boek 5 havo, hfst 9: Elektriciteit boek 5 havo, naslag A: rekenvaardigheden en C: diagrammen
3	703	SE	periode 2	PO	180	-	3	nee	A G2 I1	keuzekatern Technische automatisering boek 5 havo, naslag D: practica PO gebaseerd op alle practica van havo 4 en havo 5 Op PO-datum werk inleveren (aansluitend aan PO)
4	704	SE	toetsweek 3	ST	120	-	3	ja	A B2 E1 F	boek 4 havo, hfst 5: Radioactiviteit boek 5 havo, hfst 10: Straling en het menselijk lichaam boek 5 havo, hfst 11: Zonnestelsel en heelal boek 5 havo, naslag A: rekenvaardigheden en C: diagrammen

Programma Toetsing en Afsluiting Bovenbouw

Kamerlingh Onnes

Schooljaar:	**2026-2027**
Vak:	Nederlandse taal en literatuur
Klas:	havo 5
Afsluiting SE in:	havo 5
Contactpersoon:	L. Huizinga
Methode:	Nieuw Nederlands en eigen materiaal

Aantal	SE nr	SE / OT	Toetsmoment	Toetsvorm	Duur (minuten)	Weging OT	Weging SE	Herkansbaar	Domeinen / Eindtermen	Leerstof
1	701	SE	periode 1	MT	5	-	1	nee	B	Mondelinge presentatie over een onderwerp dat met het vak Nederlands/de Nederlandse taal heeft te maken.
2	702	SE	toetsweek 1	ST	90	-	1	ja	E B	Toets literatuurgeschiedenis middeleeuwen NN Havo 4 cursus 6.3 + lezen middeleeuws werk (Karel ende Elegast)
3	703	SE	toetsweek 2	PT	150	-	3	ja	D C F	Leerlingen schrijven of een betoog of een beschouwing op basis van bronnen (gedocumenteerd schrijven). 650-750 woorden
4	704	SE	toetsweek 3	MT	15	-	3	nee	B E D	Mondeling examen literatuur in tweetallen aan de hand van een volledig logboek

Opmerkingen:

De genoemde toetsduur bij de presentatie en het mondeling literatuur is per leerling. Bij het onderdeel presenteren (toets 1) wordt een interactie met de klas verwacht. Dit mag geen kahoot o.i.d. zijn. Leerlingen presenteren in tweetallen.

Als voorbereiding op de schijftoets in TW2 oefenen de leerlingen met een betoog en een beschouwing. Op de toets wordt bepaald welke tekstsoort de leerlingen schrijven voor een cijfer.

Leerlingen lezen in havo 5 vijf van oorsprong Nederlandstalige literaire werken, waarvan drie romans, een middeleeuws werk (Karel ende Elegast) en enkele gedichten. Leerlingen lezen in havo 4 en 5 voor hun leeslijst tien van oorsprong Nederlandstalige literaire werken. De boeken moeten goedgekeurd worden door de docent. Het mondeling examen literatuur is een samenwerking met het vak Engels, naast de Nederlandstalige boeken worden ook de Engelse boeken in dit mondeling geëxamineerd. De verwerking van de gelezen boeken staat in het logboek.

Programma Toetsing en Afsluiting Bovenbouw

Kamerlingh Onnes

Schooljaar:	**2026-2027**
Vak:	Profielwerkstuk
Klas:	havo 5
Afsluiting SE in:	havo 5
Contactpersoon:	H. ten Bloemendal
Methode:	Eigen ontwikkeld materiaal

Aantal	SE nr	SE / OT	Toetsmoment	Toetsvorm	Duur (minuten)	Weging OT	Weging SE	Herkansbaar	Leerstof
1	701	SE	periode 1 & 2	PO	4800	-	1	nee	

PTA Profielwerkstuk → Meesterwerk

Beoordeling:

	Maximale score
Verzorging	
Proces	40
Product	50
Presentatie	10
Totaal	100

Planning:

Introductie en brainstorm:	1 juli	
Onderwerpkeuze:	25 augustus	4e en 5e uur
Pitch:	1 september	1e en 2e uur
Begeleidingsbijeenkomst 1:	17 september	6e en 7e uur
Begeleidingsbijeenkomst 2:	8 oktober	3e en 4e uur
Begeleidingsbijeenkomst 3:	3 november	4e en 5e uur
Begeleidingsbijeenkomst 4:	19 november	6e en 7e uur
Meesterwerkfestival:	10 december	
Cijferteruggeefmoment	26 januari	6e uur

Eisen:

Het meesterwerk moet aan een aantal (wettelijke) eisen voldoen:

- De studielast bedraagt 80 uur per leerling.
- Het meesterwerk moet worden ondergebracht bij één groot vak uit je eindexamenpakket, dus niet: maatschappijleer, CKV of LO.
- De onderwerpkeuze is vrij, mits de begeleider ermee instemt.
- Het meesterwerk is een onderzoek. Je maakt het onder begeleiding van een docent.
- Bij het maken van je meesterwerk dien je het proces te kunnen verantwoorden.
- Je presenteert je onderzoek op het speciaal daarvoor georganiseerde meesterwerkfestival.
- De manier waarop je aan het meesterwerk hebt gewerkt en de mate van zelfstandigheid (het proces) is een onderdeel van je eindcijfer.
- De keuze voor het eindproduct is vrij, het moet echter wel passen bij het onderwerp.

Overige bepalingen:

- Het cijfer is een onderdeel van het zogenoemde combinatiecijfer. Dit is het gemiddelde van de gehele cijfers van het vak maatschappijleer, CKV en het meesterwerk, afgerond tot een geheel cijfer.
- Het meesterwerk is niet herkansbaar.
- Het combinatiecijfer mag, evenals de onderdelen ervan, niet lager zijn dan 4.
- Wanneer je het meesterwerk niet afgerond hebt kun je niet deelnemen aan het eindexamen!
- In het geval van onregelmatigheden, bij voorbeeld plagiaat, gelden de bepalingen die zijn vermeld in artikel 5 van het examenreglement (hoofdstuk 2 van de Examengids).

Programma Toetsing en Afsluiting Bovenbouw

Schooljaar:	**2026-2027**
Vak:	Rekenen
Klas:	havo 5
Afsluiting SE in:	havo 5
Contactpersoon:	J. Van Haasteren
Methode:	Smartrekenen (digitale methode www.smartrekenen.nl)

Aantal	SE nr	SE / OT	Toetsmoment	Toetsvorm	Duur (minuten)	Weging OT	Weging SE	Herkansbaar	Domeinen / Eindtermen	Leerstof
1	701	SE	toetsweek 1	ST	120	-	1	ja	3F	Digitale eindtoets 3F over getallen, verhoudingen, meten & meetkunde en verbanden.

Opmerkingen:

Leerlingen die geen examen doen in wiskunde moeten het vak rekenen volgen. Bij het vak rekenen is aandacht voor de 4 domeinen van het vak: getallen, verhoudingen, meten & meetkunde en verbanden.

Om te kunnen slagen moet je een eindcijfer hebben voor het vak rekenen. Het behaalde cijfer voor rekenen telt niet mee in de zak/slaag regeling. Het cijfer voor rekenen wordt vermeld op een bijlage bij de cijferlijst.

Herkansbaar in toetsweek 2

Programma Toetsing en Afsluiting Bovenbouw

Kamerlingh Onnes

Schooljaar:	**2026-2027**
Vak:	Scheikunde
Klas:	havo 5
Afsluiting SE in:	havo 5
Contactpersoon:	M. Leising
Methode:	Chemie Overal 5e editie

Aantal	SE nr	SE / OT	Toetsmoment	Toetsvorm	Duur (minuten)	Weging OT	Weging SE	Herkansbaar	Domeinen / Eindtermen	Leerstof
1	701	SE	toetsweek 1	ST	120	-	3	ja	A M1,2,3, 4,5,6,7 R1,3,5 R&A 1,2,3 T2,4	Scheiden en reageren, Bouwstenen van stoffen, Stoffen en reacties, Moleculaire stoffen. Nieuwe stof: Zuren, Basen en Reacties en energie
2	702	SE	toetsweek 2	ST	120	-	3	ja	A M1,2,3, 4,5,6,7 R1,2,3, 4,5 R&A 1,2,3 T2,4 L1	Scheiden en reageren, Bouwstenen van stoffen, Stoffen en reacties, Moleculaire stoffen, Zouten en zoutoplossingen, Koolstofchemie, Zuren, Basen, Reacties en energie. Nieuwe stof: Redoxreacties en Kunststoffen
3	703	SE	toetsweek 3	PT	120	-	2	nee	A M1,2,3, 4,5,6, R1,3,5 R&A1,2 ,3 T2,4	Scheiden en reageren, Bouwstenen van stoffen, Stoffen en reacties, Zouten en zoutoplossingen, Zuren, Basen, reacties en energie en Redoxreacties. De PT wordt in zijn geheel uitgevoerd in de toetsweek. Het verslag wordt direct na de PT ingeleverd.
4	704	SE	toetsweek 3	ST	120	-	3	ja	A M1,2,3, 4,5,6,7 R1,2,3, 4,5 R&A1,2 ,3 T1,2,3, 4 L1	Scheiden en reageren, Bouwstenen van stoffen, Stoffen en reacties, Moleculaire stoffen, Zouten en zoutoplossingen, Koolstofchemie, Zuren, Basen, Reacties en energie, Redoxreacties, Kunststoffen. Nieuwe stof: Biochemie en Duurzaam produceren

Programma Toetsing en Afsluiting Bovenbouw

Kamerlingh Onnes

Schooljaar:	**2026-2027**
Vak:	Wiskunde A
Klas:	havo 5
Afsluiting SE in:	havo 5
Contactpersoon:	B. Arkema & A. Mendoza
Methode:	Moderne Wiskunde 11e editie

Aantal	SE nr	SE / OT	Toetsmoment	Toetsvorm	Duur (minuten)	Weging OT	Weging SE	Herkansbaar	Domeinen / Eindtermen	Leerstof
1	701	SE	toetsweek 1	ST	120	-	3	ja	A B1, B2 C1 tm C5	H1: Lineaire en exponentiele formules H3: Allerlei formules H4: Toegepast rekenen
2	702	SE	toetsweek 2	ST	120	-	3	ja	A B1, B2 C1 tm C5 E1 tm E4	H2: Verdelingen H5: Conclusies uit data Toetsstof TW1
3	703	SE	toetsweek 3	ST	120	-	3	ja	A B1,B2 C1 tm C5 E1 tm E4	H6: Werken met formules Examenvoorbereiding (geheel) Toetsstof TW1 en TW2

Opmerkingen:

In het centraal examen worden getoetst: hoofdstuk 1 tot en met 6 uit het H5 boek

Programma Toetsing en Afsluiting Bovenbouw

Schooljaar:	**2026-2027**
Vak:	Wiskunde B
Klas:	havo 5
Afsluiting SE in:	havo 5
Contactpersoon:	B. Arkema
Methode:	Moderne Wiskunde 11e editie

	Aantal	SE nr	SE / OT	Toetsmoment	Toetsvorm	Duur (minuten)	Weging OT	Weging SE	Herkansbaar	Domeinen / Eindtermen	Leerstof
1	701	SE	toetsweek 1	ST	120	-	1	ja	B1 B2 D (geheel) A (geheel)	H1: Logaritmische functies H4: Differentieren
2	702	SE	toetsweek 2	ST	120	-	1	ja	B1, B2, B4 C (geheel) D (geheel) A (geheel)	H3: Goniometrische functies H5: Cirkels H4: Differentieren
3	703	SE	toetsweek 3	ST	120	-	1	ja	B (geheel) D (geheel) C (geheel) A (geheel)	H2: Functies bewerken H6: Verbanden H4: Differentieren Examenvoorbereiding (geheel)

Opmerkingen:

Leerstof voor het centraal examen: Alle behandelde lesstof uit H4 en H5, terug te vinden in het leerboek H5 wiskunde B.

6. Toegestane hulpmiddelen bij het centraal examen havo en vwo

De hulpmiddelen die gebruikt mogen worden tijdens het school- en centraal examen kun je vinden door op de link hulpmiddelen 2026-2027 te klikken.

7. Data van het centraal examen havo 2027

1e tijdvak

Datum	Tijd	Vak
Vr. 14 mei	09.00-12.00 13.30-16.30 13.30-16.30	Kunst Wiskunde A Wiskunde B
Di. 18 mei	13.30-16.30	Nederlands
Woe 19 mei	13.30-16.30	Geschiedenis
Do. 20 mei	13.30-16.30	Biologie
Vr. 21 mei	13.30-16.00	Frans
Ma. 24 mei	09.00-11.30 13.30-16.30	Duits Aardrijkskunde
Di. 25 mei	13.30-16.00	Engels
Woe. 26 mei	13.30-16.30	Scheikunde
Do. 27 mei	13.30-16.30	Economie
Vr. 28 mei	13.30-16.30	Natuurkunde
Ma. 31 mei	13.30-16.30	Bedrijfseconomie

De boven- en onderstaande data en tijdstippen gelden onder voorbehoud. Landelijk vastgestelde regelingen kunnen leiden tot wijzigingen. Eventuele wijzigingen worden door de schoolleiding tijdig aan de kandidaten bekendgemaakt.

2e tijdvak
Het tweede tijdvak van het centraal examen is van **dinsdag 22 t/m dinsdag 29 juni 2027.** De precieze datum en tijd van elk vak wordt later bekendgemaakt.